



SLC:S FÖRBUNDS KONGRESS 2025

24-25 JUNI I ÖSTERBOTTEN





VÄLKOMMEN TILL

SLC:s förbundskongress 2025

24-25.6 i Österbotten



INNEHÅLLSFÖRTECKNING

PROGRAM

5-6

PRAKTISK INFORMATION

7-11

FÖRHANDLINGSORDNING

12-13

FÖREDRAGNINGSLISTA

14

TEMAFRÅGOR

15-29

MOTIONER

30-47

MOTIONSUPPFÖLJNING FRÅN KONGRESSEN 2022

48-52

UTDRAG UT SLC:S STADGAR § 18

53

LANTBRUKET I ÖSTERBOTTEN

54-55

PROGRAM

MÅNDAGEN DEN 23 JUNI

- 16.00 SLC:S UNGDOMSTRÄFF**
- 16.00 Samling vid Scandic Waskia (*Kärleksstigen 3, Vasa*)
 - 16.30 Busstransporten till besöksmålen avgår
 - 17.30–19.30 Besök på Kvarken Brewery
 - 20.00–22.00 Middag på Berny's
 - 22.00 Busstransport tillbaka till Scandic Waskia, ankomst till hotellet ca kl. 22.30
- 19.00 INFORMELL MIDDAG FÖR DELTAGARE SOM ANLÄNDER PÅ MÅNDAGEN**
Scandic Waskia (Kärleksstigen 3, Vasa)

TISDAGEN DEN 24 JUNI

- FRUKOST PÅ HOTELLET**
- För deltagare med inkvartering på Scandic Waskia serveras frukost från kl. 06.00
- 8.00–8.30 BUSSTRANSPORT FRÅN SCANDIC WASKIA TILL ACADEMILL**
- För deltagare med inkvartering på Scandic Waskia finns det busstransport kl. 8.00–8.30 från Scandic Waskia till Academill
- ANKOMST TILL MÖTESPLATSEN**
Academill (Strandgatan 2, Vasa)
- 8.15 REGISTRERING & VÄLKOMSTKAFFE**
- Bekanta dig med SLC:s samarbetspartner som presenterar sig vid partnerskapstorget i Academills aula
- 9.00 KONGRESSEN ÖPPNAS**
Konferencier: Cecilia Nyholm
- Musik
 - Välkomsthälsning
 - Öppning av kongressen, *centralförbundsordförande Mats Nylund*
 - Hälsningar till kongressen
 - Utdelning av SLC:s förtjänstmärke i guld, ProSkog-priset samt utmärkelserna Årets Lokalavdelning och Årets Lokalgärning
- 10.30 PAUS MED FÖRMIDDAGSKAFFE**
- Under pausen presenterar sig SLC:s samarbetspartner vid partnerskapstorget
- 11.00 KONGRESSEN ÅTERUPPTAS**
- Konstituering
 - Behandling av temafrågor:
 - Tema 1: SLC:s riktlinjer för kommande CAP-program
 - Tema 2: ungdomsfrågor
 - Tema 3: finansieringsfrågor för jord- och skogsbruket
 - Tema 4: nya virkeshandelsmetoder
- 12.30 LUNCH**
- Under lunchen presenterar sig SLC:s samarbetspartner vid partnerskapstorget
- 13.40 KONGRESSEN ÅTERUPPTAS**
- Motionsbehandling

- Presentation av SLC:s utvecklingsprogram
- Översikt över centralförbundets verksamhet

15.00 PAUS MED EFTERMIDDAGSKAFFE

15.30 KONGRESSEN ÅTERUPPTAS

- Motionsuppföljning
- Aktuell lantbrukspolitisk översikt
- Allmän debatt

ca 16.30 KONGRESSEN AVSLUTAS

ca 16.30-17 BUSSTRANSPORT FRÅN ACADEMILL TILL SCANDIC WASKIA

- För deltagare med inkvartering på Scandic Waskia finns det busstransport efter mötet från Academil till Scandic Waskia

TID FÖR OMBYTE

18.30-18.45 BUSSTRANSPORT FRÅN SCANDIC WASKIA TILL ÅMINNE PAVILJONG

- Sista bussen från hotellet till festplatsen avgår ca 18.45

19.15 KONGRESSENS FESTSUPÉ MED UNDERHÅLLNING OCH DANS
Åminne Paviljong (Paviljongvägen 21, Malax)

- Välkomstskål och mingel
- Festsupé med program och dans

Konferencier: Johanna Smith
Festtalare: riksdagsledamot Christoffer Ingo
Bandet Hotshots står för dansunderhållningen efter middagen från ca kl. 22.30

23.00-01.30 BUSSTRANSPORT FRÅN ÅMINNE PAVILJONG TILL SCANDIC WASKIA

- Skytteltrafik med 30 min mellanrum, sista bussen avgår från festplatsen 01.30

ONSDAGEN DEN 25 JUNI

FRUKOST PÅ HOTELLET

- För deltagare med inkvartering på Scandic Waskia serveras frukost från kl. 06.00

UTCHECKNING FRÅN HOTELLET

8.30-13.00 GÅRDS- OCH FÖRETAGSBESÖK I SYDÖSTERBOTTEN

- Bussarna avgår utanför Scandic Waskia

Buss 1, tema växthusproduktion: Närpes Grönsaker och Bigro
Buss 2, tema växtodling: Caraway och Lappfjärds Potatis
Buss 3, tema skogsindustri: Metsä Board och Mellanå Plant
Buss 4, tema husdjursproduktion: Hemmanet och Haga gård
Buss 5, tema export av skogsprodukter och skogsförbättring: Odanåsen virkesterminal, Björnö djuphamn och skogsförbättringsåtgärder i samband med vägprojekt i Lappfjärd

13.00 GEMENSAM AVSLUTNINGSLUNCH
Restaurant Gastro, Kristinestad (Östra Långgatan 53 - 55, Kristinestad)

14.30 HEMFÄRD, BUSSTRANSPORT TILL REGIONERNA

PRAKTISK INFORMATION

1. När, var?

SLC samlas till allmän förbundskongress den 24–25 juni 2025 i Österbotten. **Förbundskongressen** öppnas kl. 9.00 tisdagen den 24 juni och avslutas cirka kl. 16.30. Mötesplatsen är Academill (*Strandgatan 2, Vasa*). Kongressens **festsupé** med underhållning och dans inleds på tisdag kl. 19.15 på Åminne Paviljong i Malax (*Paviljongvägen 21, Malax, aminnefolkpark.fi*). Mellan mötesplatsen, festplatsen och hotellet ordnas busstransport.

Onsdagen den 25 juni kl. 8.30–13 hålls kongressens **exkursionsdag** med gårds- och företagsbesök i Sydösterbotten. Exkursionsdagen avslutas med gemensam lunch kl. 13.00–14.30 på Restaurant Gastro i Kristinestad (*Östra Långgatan 53 – 55, Kristinestad*).

SLC:s Ungdomsträff ordnas måndagen den 23 juni kl. 16.00–22.00. På programmet står besök på Kvarken Brewery och middag på Berny's på Replot.

För deltagare som anländer till Vasa måndagen den 23 juni ordnas kl. 19.00 en **informell middag** med fritt program på Scandic Waskia.

2. Inkvartering

Inkvarteringen sker på Scandic Waskia (*Kärleksstigen 3, Vasa, www.scandichotels.com*). De önskemål om inkvarteringen och rumsdelning som angetts i samband med anmälan har beaktats så långt som möjligt.

Vid ankomsten till hotellet ombesörjer alla deltagare för sin egen incheckning till hotellet. Hotellrummen överläts senast från kl. 16 på ankomstdagen.

Eventuell användning av hotellrummets minibar sker på egen bekostnad.

Utcheckningen sker på onsdag morgon 25 juni, innan avfärd på gårds- och företagsbesök. För deltagare som fortsätter sin hemresa direkt till Nyland, Åboland och Åland är det viktigt att bagaget medtas till bussarna, där det finns anvisningar om i vilken buss bagaget ska sättas.

Det finns gratis parkering brevid hotellet. På hotellet finns även restaurang och bar, shop, gym (öppet 24 h), bastu (öppet 17.00–22.30) och cyklar för utlåning. Bredvid hotellet finns även badstrand samt Tropiclandias badanläggning (öppet 8.00–19.30). Hotellgäster kan köpa rabatterad inträdesbiljett till Tropiclandia direkt från badets reception. Vänligen berätta att du bor i hotellet innan biljettköpet.

3. Kongressavgift

SLC fakturerar kongressens deltagaravgift inklusive hotellövernattningar av berörda deltagare efter kongressen.

4. Transporter från regionerna till och från Vasa

Om du har anmält dig till den regionala transporten från Nyland, Åboland och Åland till Vasa måndagen den 23 juni eller till returtransporten från kongressen den 25 juni, har du fått information om researrangemangen och busstidtabeller från det regionala producentförbundet. Returresorna inleds efter exkursionsdagens gemensamma avslutande lunch i Kristinestad cirka kl. 14.30.

5. SLC:s Ungdomsträff måndag 23.6 kl. 16

Måndagen den 23 juni kl. 16–22 hålls SLC:s Ungdomsträff. På programmet står besök på Kvarken Brewery (www.kvarkenbrewery.com) och middag på Berny's (www.berny.fi) på Replot. Ungdomsträffen samlar cirka 70 lantbruksintresserade unga från olika medlemsorganisationer. SLC står för deltagarkostnaderna i SLC:s

Ungdomsträff som riktar sig till unga medlemmar. Ungdomsträffens deltagare deltar även kostnadsfritt i kongressens övriga program.

Ungdomsträffens deltagare samlas kl. 16.00 utanför Scandic Waskia i Vasa. Deltagare som övernattar på hotellet kan checka in och lämna sina saker. För dem som inte bor på hotellet och inte behöver lämna in bagage, räcker det med att vara på plats i god tid före kl. 16.30 då bussen avgår.

Ungdomsträffen avslutas kl. 22.00 på Berny's och transporten från träffen beräknas vara tillbaka vid Scandic Waskia cirka kl. 22.30.

Observera att det tyvärr inte finns möjlighet att stiga på eller av bussen längs vägen. Det går dock bra att Ungdomsträffens deltagare tar sig med egen transport till och från besöksmålen. Deltagare som inte stiger på bussen vid Scandic Waskia, inte deltar i hela träffen eller får förhinder att delta i träffen ombeds meddela om detta så snart som möjligt.

Ungdomsträffens kontaktperson: Cecilia Nyholm, e-post cecilia.nyholm@slc.fi och telefon 0457 7500 519.

6. Transport mellan mötesplatsen, festplatsen och hotellet

Mellan hotellet Scandic Waskia och mötesplatsen Academill i Vasa samt festplatsen Åminne Folkpark i Malax ordnas busstransport.

Avståndet mellan hotellet och mötesplatsen är cirka 1,7 km. Vill du promenera längs den havsnära rutten mellan Scandic Waskia och Academill ska du räkna med att promenaden tar cirka 25 minuter.

Från hotellet till festplatsen Åminne Folkpark i Malax är det cirka 24 km och bussfärden tar cirka 30 minuter.

24.6 kl. 8.00–8.30 Busstransport från Scandic Waskia till Academill

Busstransporten från Scandic Waskia till Academill avgår utanför hotellet från och med kl. 8.00. Vart efter att bussarna fylls kör de iväg till mötesplatsen. Sista bussen går cirka kl. 8.30 från hotellet.

24.6 cirka kl. 16.30–17.00 Busstransport från Academill till Scandic Waskia

Efter att kongressens avslutats går det busstransport från mötesplatsen till hotellet. Vart efter att bussarna fylls kör de iväg till Scandic Waskia.

24.6 kl. 18.30–18.45 Busstransport från Scandic Waskia till Åminne Paviljong

Busstransporten från Scandic Waskia till festplatsen går från och med kl. 18.30 utanför hotellet. Sista bussen från hotellet till festplatsen avgår cirka kl. 18.45.

24.6 kl. 23.00–01.30 Busstransport från Åminne Paviljong till Scandic Waskia

Busstransporten från festplatsen tillbaka till hotellet sker med skytteltrafik med 30 min mellanrum med start efter middagen kl. 23.00. Den sista bussen avgår från festplatsen till hotellet kl. 01.30.

7. Parkering

Deltagare som anländer med egen bil kan parkera på följande platser:

Scandic Waskia: Det finns gratis parkering brevid hotellet.

Academill: Vid mötesplatsen finns det en större parkeringsplats framför huvudingången vid Strandgatan 2. Det finns även en del parkeringsplatser på andra sidan av byggnaden, längs brandgatan Ångkvarnsgränden, samt längs Museigatan och Biblioteksgatan.

Åminne Paviljong: Vid festplatsen finns gott om gratis parkeringsplatser.

8. Registrering vid kongressplatsen

Alla representanter och deltagare på kongressen registrerar sig i samband med ankomsten till mötesplatsen. Registreringen sker vid kongressens anmälningsskylt i entréfoajén på Academill tisdagen den 24 juni från och med kl. 8.15–9.00. De som anländer efter detta kan anmäla sig genom att kontakta SLC:s kongressteam på plats eller genom att kontakta Gunilla Johansson, tfn 040 940 1311 eller Margita Törnroth, tfn 040 940 2619.

I samband med registreringen får alla deltagare de tryckta handlingarna samt namnskyltar och valda representanter får namnförsedda delegatkuvert med röstsedlar.

9. Företags- och gårdsbesök på exkursiondagen 25.6

Onsdagens exkursionsdag till Sydösterbotten tar sikte på intressanta gårds- och företagsbesök i Närpes och Kristinestad där regionens jord- och skogsbruk samt växthusnäringen presenteras. Bussarna avgår från Scandic Waskia onsdagen den 25 juni kl. 8.30.

Exkursionsdagen avslutas med gemensam lunch kl. 13–14.30 på Restaurant Gastro i Kristinestad (*Östra Långgatan 53–55, Kristinestad*).

Hemfärden påbörjas kl. 14.30, då det finns busstransport för deltagare från Nyland, Åboland och Åland, samt även busstransport tillbaka till Scandic Waskia i Vasa för deltagare från Österbotten.

Vi har beaktat de förstahandsönskemål om besöksmål som deltagarna önskat i samband med anmälan. I den e-postbekräftelse du fått från info@slc.fi (rubrik *Bekräftelse: SLC:s förbundskongress 2025*) i samband med anmälan hittar du vilken exkursionsbuss du anmält dig till.

Kom ihåg lämpliga kläder enligt väder för exkursionsdagen.

10. Måltider

Måltider ingår i kongressens deltagaravgift.

På måndag kväll ordnas en informell middag kl. 19.00 för deltagare som anländer på måndagen. Middagen serveras i restaurangen på Scandic Waskia.

För deltagare som övernattar på Scandic Waskia ingår hotellfrukost, som serveras från kl. 6.00 i hotellets restaurang.

På mötesplatsen finns en kaffestation som betjänar deltagarna under kongressen. Under kongressens pauser serveras kaffe samt tilltugg i entréfoajén.

Lunchen tisdagen den 24 juni serveras som buffélunch i restaurangen på Academill. I och med det stora deltagarantalet och för att luncharrangemangen ska löpa så smidigt som möjligt kommer en del av kongressdeltagarna att inta sin lunch på Restaurang Bacchus & Svenska Klubben, som finns ett kvarter från mötesplatsen (*Strandgatan 4, Vasa*). Mera information om tisdagens lunch ges på mötesdagen.

Kongressens festsupé med underhållning och dans hålls på Åminne Paviljong (*Paviljongvägen 21, Malax*) tisdagen den 24 juni kl. 19.15. Festsupén inleds med välkomstskål och mingel. Konferencier Johanna Smith leder festpubliken genom kvällen. Festtalare är riksdagsledamot Christoffer Ingo och bandet Hotshots står för dansunderhållningen efter middagen från cirka kl. 22.30.

I festsupén ingår en trerättersmiddag med vin, öl eller alkoholfri dryck samt en kaffe avec. Utöver det kan drycker beställas från restaurangen på egen bekostnad. Klädkod: Smart Casual (udda kavaj eller kostym med färgad skjorta).

Under kongressens exkursionsdag onsdagen den 25 juni hålls en gemensam avslutningslunch kl. 13.00–14.30 på Restaurant Gastro i Kristinestad.

Eventuella specialdieter som angetts i samband med anmälan har meddelats till restaurangerna och beaktas i serveringen. Förfrågningar om maten kan riktas till arrangörerna.

11. Handlingar, material och sociala medier

Kongresshandlingarna är tillgängliga senast den 14 juni för alla kongressdeltagare i PDF-format. En länk till handlingarna har skickats i kongressens infobrev per e-post den 13 juni. Handlingarna kan även elektroniskt laddas ner från kongresswebbplatsen slc.fi/kongress2025 där det samlas information och material i anslutning till kongressen. Handlingarna delas ut i tryckt format i samband med anmälan på kongressplatsen.

Om du publicerar inlägg på sociala medier från kongressen får du gärna använda kongressens hashtagg **#SLCkongress2025** samt tagga SLC.

12. Kongressinformation per WhatsApp

Under kongressdagarna sänds aktuell praktisk information till kongressdeltagare i en WhatsApp-grupp. Du kan ansluta dig till gruppen [via denna länk](#).

13. Stödpersoner

På organisationens evenemang gäller nolltolerans mot alla former av osakligt beteende och trakasserier. Till kongressen har två stödpersoner utsetts för att fungera som stöd och motverka osakligt beteende. Stödpersonerna kan ge råd och stöd till personer som upplever att de i samband med evenemanget utsatts för osakligt bemötande. Stödpersonerna har tystnadsplikt och kan även kontaktas efter kongressen.

Kongressens stödpersoner är:

Rikard Korkman: 040 518 9297, rikard.korkman@slc.fi

Mia Wikström: 050 355 3213, mia.wikstrom@slc.fi.

14. Fotografering

På kongressen kommer det att fotograferas och publiceras bilder och videon på SLC:s kanaler. I samband med anmälan till kongressen har deltagare haft möjlighet att neka publicering av foton på sig själv. Vid frågor om fotografering, vänligen kontakta SLC:s kommunikationsteam:

Mia Wikström: 050 355 3213, mia.wikstrom@slc.fi

Alexandra Björklund: 045 7750 0394, alexandra.bjorklund@slc.fi.

15. Bekanta dig med SLC:s samarbetspartner på minimässa

Under kongressen ordnas en minimässa i entréfoajén på Academill kl. 8.15–13.40 där SLC:s samarbetspartner presenterar sig. Passa på att bekanta dig med utställarna och deras tjänster på morgonen i samband med ankomsten, under förmiddagens kaffepaus och under lunchen.

16. Vill du se lite mer av Vasa?

Har du en stund över i Vasa, så passa på att ta del av följande tips om vad du kan göra:

- Visit Vasa

Vasaregionen är fylld med evenemang, små som stora, något för alla. Välj de bästa bitarna och njut av utbudet!

- Caféer och restauranger

- Shopping

- Kaj Was Here

En interaktiv utställning om humorgruppen KAJs produktioner på Wasa Teater.

- Besök Strömsö

Villan där programmet görs ligger vid Västerviksstranden 7 km från Vasa centrum. Den byggdes år 1852 som sommarbostad och fungerade som sådan i över hundra år. Man kan besöka trädgården när som helst. Busslinje 2 går till Västervik strand (200 m från Strömsö).

- Metviksparken

Parken består av ett öppet landskap och den sträcker sig runt Metviken. På området finns också en aktivitetspark med beachvolleybollplaner, en petanqueplan och en träningsstation som är riktad till seniorer. För barn finns det en lekpark på området.

- Vasas museer

Aktuella utställnings- och evenemangsutbudet på Vasas museer.

- Vasa bil- och motormuseum

Vasa bil- och motormuseum är Finlands största privata bilmuseum. Museet, som ägs av Vasa Veteranbilssällskap rf, har på sistone blivit ett populärt resmål där det finns mycket att uppleva för hela familjen!

- Wasa Graffitilandia

Wasa Graffitilandia är en över 3000 m² stor graffiti- och gatukonstutställning, spraybutik och konstnärresidents i Vasa.

- Folkhälsans promenadrutter i Vasa

Folkhälsan och Kulturcentrum har sammanställt ett antal promenadrutter i Vasa centrum som presenterar Vasas sevärdheter och kulturattraktioner.

17. Information om kongressen och arrangemangen

Om det uppkommer ändringar gällande ditt deltagande, ber vi dig att omgående meddela Gunilla Johansson, tfn 040 940 1311, gunilla.johansson@slc.fi, med tanke på hotell- och resebokningar.

Bokningar och anmälan: Gunilla Johansson, tfn 040 940 1311

Allmänna förfrågningar: Margita Törnroth, tfn 040 940 2619 eller Mia Wikström, tfn 050 355 3213

Kommunikation: Mia Wikström, tfn 050 355 3213 eller Alexandra Björklund: 045 7750 0394.

FÖRHANDLINGSDORDNING

1. Vad är och gör SLC:s förbundskongress?

Den allmänna förbundskongressen är SLC:s rådgivande organ som fastställer de allmänna riktlinjerna och principerna för förbundets verksamhet fram till följande förbundskongress.

Kongressen sammankallas vart tredje år, om inte centralstyrelsen enhälligt annorlunda beslutar, till stöd för centralstyrelsen och förbundsfullmäktige vid handhavandet av centralförbundets angelägenheter. Genom kongressen ges möjlighet åt landskapsförbunden, skogsvårdsföreningarna och lokalavdelningarna att ta del i behandlingen av viktiga ärenden.

Centralstyrelsen åligger att bereda och göra förslag i ärenden som skall behandlas vid förbundskongressen. Kongressen avger i sin tur förslag och framställningar till centralstyrelsen.

2. Vem kan delta i kongressen?

Representanter

Producentförbunden, skogsvårdsföreningarna och SLC:s stödande medlemmar utser valda representanter till kongressen. Enligt SLC:s stadgar utser landskapsförbunden och skogsvårdsföreningarna följande antal representanter:

ÖSP: 57 representanter

SLC Nyland: 29 representanter

SLC Åboland: 13 representanter

ÅPF: 14 representanter

Skogsvårdsföreningarna: 30 representanter

Landskapsförbunden skall ge varje lokalavdelning möjlighet att utse åtminstone en representant till förbundskongressen. Varje skogsvårdsförening har rätt att utse åtminstone en representant till förbundskongressen.

Övriga deltagare

Medlem i lokalavdelning och personmedlem i skogsvårdsförening kan delta i förbundskongressen och har där yttranderätt.

Medias representanter inbjuds även att ta del av kongressens förhandlingar. Kongressen kan dock besluta att förhandlingarna helt eller delvis skall äga rum inom lyckta dörrar.

3. Rösträtt, yttranderätt och omröstning

Landskapsförbundens och skogsvårdsföreningarnas valda representanterna har rösträtt under kongressen. Rösträtten utövas personligen och varje representant har en röst. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst.

Röstning genomförs i första hand via handuppräckning med de röstsedlar som valda representanter får i sitt namnförsedda representantkuvert på kongressplatsen.

Medlem i lokalavdelning och personmedlem i skogsvårdsförening har enligt stadgarna yttranderätt vid kongressens förhandlingar.

4. Anhållan om ordet

Kongressdeltagare kan anhålla om ordet genom handuppräckning i salen. Alla deltagare ombeds inleda sin taltur med att presentera sig med namn och vilken medlemsorganisation man representerar.

5. Taltid

Tiden för varje talare är begränsad till tre (3) minuter. Längre anföranden hålls i första hand från talarstolen.

Tiden för repliker är begränsad till en (1) minut. Repliker hålls antingen från talarstolen eller från deltagarens plats i salen med mikrofon.

För att garantera att alla deltagare i mötessalen ska höra anförandet bör alla talare använda mikrofon.

6. Behandling av motioner och kongressens fyra temafrågor

Nio motioner har inlämnats till SLC:s centralstyrelse inför förbundskongressen. Centralstyrelsens beredning och svar på motionerna har behandlats av kongressens digitala arbetsgrupp den 12 juni 2025. Den digitala arbetsgruppens kommentarer och förslag har beaktats i centralstyrelsens svar till kongressen, som återfinns i dessa handlingar. I samband med motionsbehandlingen ger kongressen sitt förslag till hur SLC:s centralstyrelse åtgärdar motionen.

Kongressens fyra temafrågor med framtidsinriktning har behandlats under två temawebbinarier som hölls den 23 och 24 april samt genom en digital enkät i början av juni. Kommentarer och förslag från webinarierna och enkäten har beaktats i de förslag som läggs fram på kongressen.

Deltagare med rösträtt kan till motionssvaren och till revideringen av strategin föreslå ändringar, vilket kräver understöd av en annan deltagare med rösträtt.

Ändringsförslag till motioner och temafrågors dokument ges muntligen under behandlingen genom handuppräckning, och lämnas vid behov även in skriftligen till kongresspresidiet.

7. Tidsschema och föredragningslista

Kongressen följer det tidsschema och förslag till föredragningslista som ingår i handlingarna.

FÖREDRAGNINGSLISTA

1. Kongressen öppnas

Enligt SLC:s stadgar öppnas den allmän förbundskongressen av centralstyrelsens ordförande och leds av den, som kongressen därefter utser till ordförande.

2. Val av ordförande, en vice ordförande samt sekreterare för kongressen

3. Val av två protokolljusterare och rösträknare

4. Kongressens stadgeenlighet

Enligt SLC:s stadgar sker kallelse till kongressen genom centralstyrelsens försorg minst fyrtio (40) dagar i förväg till landskapsförbunden, skogsårdsföreningarna och de stödande medlemmarna. Handlingar rörande allmän förbundskongress tillställs kongressrepresentanterna minst 10 dagar före kongressen.

5. Konstaterande av närvarande valda representanter

6. Fastställande av föredragningslistan och förhandlingsordningen

7. Behandling av kongressens temafrågor:

- Tema 1: SLC:s riktlinjer för kommande CAP-program
- Tema 2: SLC:s strategi för framtidens ungdomsfrågor och verksamhet
- Tema 3: Nya finansieringsmetoder för jord- och skogsbruket
- Tema 4: Framtidens virkeshandel

8. Motionsbehandling

9. Presentation av SLC:s utvecklingsprogram

10. Översikt över centralförbundets verksamhet

11. Motionsuppföljning

12. Aktuell lantbrukspolitisk översikt

13. Allmän debatt

14. Kongressen avslutas

TEMA 1: SLC:S RIKTLINJER FÖR KOMMANDE CAP-PROGRAM

Inledning

- Följande CAP-program träder i kraft 2028 ifall de politiska besluten på EU-nivå kan tas innan det. Med hänvisning till tidigare reformer är det ytterst ogenomförbart att en ny programperiod då träder ikraft. Mer realistiska årtal är 2029 eller tom 2030. SLC:s riktlinjer för den gemensamma jordbrukspolitiken är långsiktiga och detta dokument innehåller de stora riktlinjerna för att trygga en framåtsträvande politik som tryggar en livsmedelsproduktion i alla delar av SLC:s verksamhetsområde i den omfattningen den är idag.
- Nuvarande programperiod uppfattas av de flesta odlare som mycket byråkratisk och komplicerad. Det krävs en betydande byråkratiminskning och ibruktagande av nya digitala lösningar för att komma förbi denna byråkrati.
- Framtidens ekonomiska ramar kommer att betyda att jordbrukspolitiken bör styras in på mer genomgripande helheter och övriga helheter bör få en finansiering via andra ekonomiska kanaler (skilt dokument om kommande finansieringsramar).
- Jordbruksproduktionen är en produktionssektor som är beroende av biologi och klimatet samt där investeringshorisonten är betydligt längre än inom den småskaliga företagssektorn. Därav bör fokus i jordbrukspolitiken gå över flera finansieringsperioder i EU. Fem eller sju år är inte tillräckligt långa perioder för att göra långsiktiga satsningar inom primärproduktionen.
- SLC stöder en primärproduktion där innovativa lösningar, senaste forskningsrön och ny teknologi används aktivt i produktionen.
- Marknadsordningen för jordbruksprodukter kommer att ha en allt större betydelse i framtiden, speciellt då fokus ligger på jordbrukets och trädgårdsproduktionens marknadsintäkter. Speciellt för grönsaks och fruktproduktionen har EU:s program för dessa sektorer en mycket stor betydelse.
- Finlands jordbrukspolitik styrs långt av besluten fattade i EU. De nationella möjligheterna att nationellt styra satsningar på sektorer som kräver skräddarsydda lösningar måste bli lättare. Detta speciellt då Eus utvidgning kommer att påverka förutsättningarna för många känsliga produktionsgrenar.
- Från EU har två väsentliga dokument publicerats. Det är professor Strohschneiders rapport (september 2024) som svarade på det uppdrag en bredare grupp fått av kommissionsordförande von der Leyen samt kommissionär Hansens vision på EU:s livsmedelsproduktion (februari 2025).

Allmänna mål för att kunna mäta/verifiera effekten av de politiska åtgärderna

- Produktionsvolym
- Antalet generationsväxlingar, medelålder
- Odlad areal
- Mätare på modern produktion
- Medelproduktions ökning
- Företagarinkomstens utveckling
- Livsmedellexportens utveckling, handelsbalans.

Temaområden för politiken

- Trygga generationsföryngring (skilt dokument från ungdomarna)
- Trygga en acceptabel inkomstnivå för primär- och trädgårdsproduktionen
 - I de politiska lösningarna vågar man göra prioriteringar för enskilda produktionsgrenar
 - Tyngden i inkomststöden är att stöda livsmedelsproduktion
 - Politiska lösningar som förbättrar jordbrukarens position på livsmedelsmarknaden prioriteras
- Stöda omställningen till klimat- och miljösmarta samt djurvänliga produktionssätt
 - Åtgärderna bygger på SLC:s och MTK:s biodiversitetsfärdplan och klimatfärdplan
 - Åtgärderna för miljö- och klimat är resultatbaserade
 - Finansieringen sker i första hand via finansieringskällor ytterom EU:s CAP-budget och JSM:s finansiering
- Trygga sektorns investeringar

Fem megatrender som påverkar livsmedelsproduktionen globalt:

1. Klimatförändringar och hållbarhet

- Extremväder, vattenbrist och markförsämring påverkar odlingsförhållanden och skördar.
- Koldioxidutsläpp och miljöpåverkan från jordbruket ökar trycket på hållbar produktion.
- Regenerativt jordbruk, agroekologi och cirkulära system blir viktigare för att mildra klimatförändringar.

2. Teknologisk revolution och digitalisering

- Precisionsjordbruk med drönare, AI och satellitdata förbättrar effektiviteten.
- Vertikala odlingar och hydroponisk odling möjliggör odling i urbana miljöer.
- Bioteknik och CRISPR ger mer motståndskraftiga grödor och bättre anpassning till klimatförändringar.

3. Förändrade kostvanor och efterfrågan

- Ökad efterfrågan på växtbaserad mat och alternativa proteinkällor (t.ex. insekter och laboratorieodlat kött).
- Krav på transparens och spårbarhet i livsmedelskedjan.
- Ökad medvetenhet om hälsa och näringsrekommendationer driver utvecklingen av funktionella livsmedel

4. Geopolitik och livsmedelstrygghet

- Krig, handelshinder och globala kriser påverkar livsmedelsförsörjningen.
- Ökad protektionism och nationell självförsörjning blir viktigare.
- Störningar i leveranskedjor skapar behov av mer lokala och robusta produktionssystem.

5. Urbanisering och demografiska förändringar

- Befolkningsökning och växande megastäder ökar trycket på livsmedelsproduktionen.
- Färre bönder och urbanisering skapar arbetskraftsbrist i jordbruket.
- Teknologiska lösningar och automatisering blir avgörande för att möta produktionsbehoven.

Strohschneiders rapport

Bakgrund och syfte

- Rapporten initierades av EU-kommissionsordförande Ursula von der Leyen och genomfördes av en bred arbetsgrupp.
- Syftet är att föreslå åtgärder för att säkerställa social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet inom jordbruket.
- Rapporten täcker en tidsperiod på 10–15 år framåt.

Huvudpunkter och prioriterade områden

1. Tid för förändring – Behov av snabba åtgärder.
2. Samarbete i livsmedelskedjan – Förbättrad dialog och samarbete behövs.
3. Stödpolitiska åtgärder – Dessa måste vara logiska och ge synergier.
4. Ny geopolitisk roll – Jordbrukets roll i EU:s trygghet betonas.
5. Unga jordbrukare – Deras betydelse och mångfalden inom EU:s jordbruk lyfts fram.
6. Ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet – Dessa måste integreras.
7. Marknadsstyrning – Marknaden bör driva hållbarhet och tilläggsvärde.
8. Innovation och teknologi – Viktigt för framtidens jordbruk.
9. Näringsrekommendationer – Beakta förändringar i kostvanor.
10. Landsbygdens roll – Betydelsefull för helheten.

Förslag och åtgärder

- Stärka producentens ställning i livsmedelskedjan.

- CAP-politiken (den gemensamma jordbrukspolitiken) bör anpassas efter nya förväntningar.
- Mer hållbara lösningar – miljö, djurvälstånd och ekonomiska incitament.
- Ökad finansiering för hållbar omställning, inklusive en ny fond utöver CAP.
- Handelspolitik och hållbarhet – EU bör ta större hänsyn till jordbruksfrågor i internationella handelsavtal.
- Hälsosamma val – främja växtbaserade proteiner och hållbara odlingsmetoder.
- Minskade växthusgasutsläpp – skapa pålitliga beräkningsmetoder och investeringsstöd.
- Risk- och krishantering – viktiga för sektorns motståndskraft.
- Förenklad byråkrati – föreslår en ny "European Board on Agri-Food" för bättre styrning.

Sammanfattande uppmaning

Rapporten rekommenderar att EU-kommissionen, EU-parlamentet, medlemsländer och andra aktörer tar hänsyn till förslagen och genomför dem i praktiken

Kommissionär Hansens vision

Här är en sammanställning av de tio viktigaste framtidsfrågorna som lyfts fram i dokumentet "En vision för jordbruk och livsmedel":

1. Jordbrukets attraktionskraft och generationsväxling

Endast 12 % av EU:s jordbrukare är under 40 år, och bristande lönsamhet och byråkrati gör att färre unga ser jordbruk som en attraktiv karriär.

2. Konkurrenskraft och resiliens i en global marknad

EU är en global ledare inom livsmedelsexport men står inför ökande konkurrens, handels hinder och störningar i leveranskedjorna

3. Hållbarhet och miljöpåverkan

Jordbruket behöver bli mer hållbart genom minskade utsläpp, bättre markanvändning och en ökad övergång till ekologiska och cirkulära produktionsmetoder.

4. Livsmedelstrygghet och strategisk suveränitet

EU behöver minska sitt importberoende av nyckelråvaror som proteingrödor, gödselmedel och foder för att säkerställa livsmedelsförsörjningen.

5. Innovations- och teknikdriven omställning

Digitalisering, AI och bioteknik kan revolutionera jordbruket, men investeringar krävs för att tekniken ska bli tillgänglig och användbar för lantbrukarna.

6. Rättvisa inkomster och ekonomiska incitament

Jordbrukarnas inkomster är generellt lägre än i andra sektorer, vilket kräver rättvisare ersättning i livsmedelskedjan och smartare offentligt stöd.

7. Förenkling av regelverk och byråkrati

Komplexa lagkrav och administrativ börda utgör hinder för jordbrukets utveckling. Förenk-

lingspaket ska minska rapporteringskrav och stärka jordbrukarnas flexibilitet.

8. Vattenresurser och klimatesiliens

Klimatförändringar leder till extremväder och vattenbrist. EU planerar en strategi för vattenresiliens och bättre hantering av näringsämnen och gödsel.

9. Rättvisa arbetsvillkor och levnadsförhållanden i landsbygdsområden

Avfolkning, låga löner och social isolering påverkar landsbygden negativt. Satsningar krävs på bättre arbetsvillkor, jämställdhet och social infrastruktur.

10. Livsmedelskvalitet och konsumentens roll

Hållbar konsumtion, kortare livsmedelskedjor och bättre märkning är viktiga för att främja EU:s livsmedelskvalitet och stärka kopplingen mellan produktion och konsumtion.

Minskning av byråkratin/PTT:s rapporter 297. Diskussionsunderlag till kommande EU-jordbrukspolitik

- Förenkla regelverket genom att minska antalet överlappande och detaljerade stödåtgärder. Sammanslagning av CAP:ens två pilar till en enhetlig modell, vilket skulle kunna leda till tydligare mål och minska den administrativa bördan eller genom att göra en tydligare fördelning av åtgärderna. Miljö, klimat och djurens välbefinnande finns i pelare två.
- Prioritera politiska grundmål för att skilja på vilka åtgärder som verkligen behöver styras av politiken och vilka som bäst lämpar sig att låtas hanteras av marknaden. Detta innebär att politiken bör fokusera på de delar som säkerställer en stabil och konkurrenskraftig produktion, samtidigt som onödiga krav tas bort.
- Öka digitaliseringen av stödsystemen. Exempelvis bör digitala lösningar utvecklas och användas i större utsträckning för att hantera kontroller, rapportering och stödansökningar. En del av förslagen innefattar att lättare krav på geokodade foton införs – med tanke på att en stor andel av jordbrukarna har svårt att själva använda de nuvarande digitala verktygen.
- Samarbeta om en systematisk anpassning av nationell lagstiftning med EU:s gemensamma regelverk. Målet är att undvika dubbla och onödigt komplicerade krav som ökar byråkratin för jordbrukarna.
- Tillämpa principerna om subsidiaritet och proportionalitet. Detta skulle innebära att beslutsfattandet flyttas närmare de lokala behoven, så att EU:s åtgärder enbart fokuserar på de områden där de verkligen tillför mervärde, vilket också bidrar till att minska den administrativa bördan.
- Erbjuder bättre stöd och vägledning för att hantera de administrativa kraven. Ge jordbrukarna tillgång till extern hjälp för att lämna in sina stödanmälningar och att förenklade processerna.

Sammanfattningsvis föreslås att genom att förenkla och modernisera regelverket, minska antalet krav på dokumentation samt anpassa och digitalisera kontroll- och rapporteringsprocesserna, kan den övergripande byråkratin för jordbrukarna minskas betydligt. Detta skulle i sin tur frigöra tid och resurser, vilket skulle stärka jordbrukarnas ekonomiska ställning och bidra till en mer konkurrenskraftig sektor.

TEMA 2: SLC:S STRATEGI FÖR FRAMTIDENS UNGDOMSFRÅGOR OCH VERKSAMHET

Bakgrund: Varför behövs en ungdomsstrategi?

• Lantbrukssektorn står inför flera utmaningar

- Lantbrukssektorn åldras hela tiden, endast ca 15 procent av jordbrukarna är under 40 år (PTT 2023) och endast ca 12 procent av skogsägarna är under 45 år (Luke 2020) i Finland.
- Strukturuomvandlingen leder till större och färre gårdar snabbt, vilket ställer stor press på den som tar över en gård.
- Risknivån inom lantbruket är hög – stabilitet behövs för att göra yrket attraktivt för unga.

• Vi bör ligga steget före

- Situationen är liknande i EU och nu gör man upp strategier och visioner för hur man skall stöda unga lantbrukare i framtiden.
- Den strategiska dialogen nämner att EU:s medlemsländer även själva skall göra upp planer för generationsväxling före år 2027. Då Finland börjar göra sina planer, ligger SLC steget före och kan agera snabbt utifrån våra tyngdpunkter.

• Unga behöver hitta en gemensam drivkraft – SLC

- Unga inom SLC bör enas på ett bättre sätt och hitta en drivkraft till gemenskap och inkludering.

SLC kommer i sitt arbete att driva följande områden då det gäller unga lantbrukare:

• Attraktivitet och stabilitet

- Förbättra lönsamheten och stabiliteten i branschen.
- Främja goda riskhanteringsverktyg
- Öka den allmänna positiviteten kring branschen och stärka spridningen av korrekt information om lantbruket.

• Innovation och utveckling

- Stöda aktiva odlare och skogsägare.
- Satsa på innovation, digitalisering och specialisering.
- Sporra till kontinuerligt lärande (kurser, rådgivning, webinarier etc.).

• Rättvisa och ekonomi

- Arbeta för rättvisa i livsmedelskedjan, där producentens roll skall stärkas.

- Förbättra ungas tillgång till kapital genom förbättrade låne- och investeringsmöjligheter.
 - Underlätta nyetablering och arrendering, även för dem utan familjegård eller släktanknytning till lantbruket.
- **Landsbygdsutveckling**
 - Betona vikten av en levande landsbygd med fungerande samhällsservice som upprätthålls och utvecklas för framtidens generationer.
 - Göra det attraktivt även för unga att bo och verka på landsbygden.
- **Utbildning och kompetens**
 - Trygga och utveckla naturbruksutbildningen, behovet av högklassig undervisning inom naturbruk blir bara större med tanke på framtidens utmaningar.
 - Främja mentorskap och nätverk där unga får stöd av erfarna aktörer.
- **Välmående och arbetsbörda**
 - Satsa mer på producenters fysiska, psykiska och sociala välmående.
 - Avbytar servicen och tjänster för tidigt stöd bör tryggas och utvecklas.
 - Underlätta byråkrati och administrativ börda, så att unga producenter kan koncentrera sig på det som är viktigast, livsmedelsproduktionen.
- **Generationsväxling**
 - Skapa smidigare system där både övertagare och överlåtare beaktas.
 - Göra det mer lockande att lämna över gården, företaget eller skogen.

SLC kommer inom sin egen ungdomsverksamhet att prioritera följande områden:

- **Medlemsrekrytering och mervärde**
 - Aktivt försöka rekrytera fler unga lantbrukare samt studerande- och stödande medlemmar, för att få en bättre kontaktyta.
 - Skapa tydligare mervärden och konkreta fördelar för unga som är medlemmar i SLC.
- **Utbildning och framtida engagemang**
 - Fortsätta med ungdomsutbildningar (eventuellt begränsa antal gånger man kan delta).
 - Bli bättre på att fånga upp unga som gått utbildningen, för eventuellt framtida intresse att bli förtroendevald.

- Skapa bättre karriärstegar för unga som är intresserade av lantbrukspolitik, det vill säga bättre rekrytering av unga förtroendevalda.
 - Erbjud mer praktikplatser både regionalt, nationellt och i Bryssel.
- **Samarbete och nätverk**
- Fortsätta vårt aktiva samarbete med MTK, NYFA och CEJA för att stärka ungas inflytande både nationellt och internationellt.
 - Stärka och uppmåna till lokal ungdomsverksamhet, genom att stöda och inspirera till evenemang, aktiviteter och initiativ.
 - Utveckla vårt samarbete med naturbruksskolorna ytterligare. SLC har en naturlig och central uppgift i samarbetet mellan de svenska naturbruksskolor vi har i Finland.
 - Även få övriga intresserade av branschen eftersom vi behöver sakkunniga på många olika plaster bl.a. på banker, olika myndigheter och rådgivningen.
- **Evenemang och kommunikation**
- Ordna mer temabaserade evenemang för ungdomarna, till exempel webinarier med viktiga teman, samt fler gårds- och företagsbesök riktade till yngre målgrupper.
 - Upprätthålla och utveckla våra digitala kanaler som når unga bäst, för att sprida information och engagera unga.

TEMA 3: NYA FINANSIERINGSMETODER FÖR JORD- OCH SKOGSBRUKET

Miljövänligt lantbruk – effektivare produktion och mindre övervakning med ny finansiering

1. Inledning

Det tidigare CAP-programmets tvärvillkor och den nuvarande villkorligheten höjer jordbrukets kostnader, sänker produktiviteten, förorsakar en massiv myndighetsövervakning och leder i många fall till betydande stödåterkrav och sanktioner för små förseelser.

Skogsbruket är en av grundpelarna i den finländska ekonomin. För att upprätthålla ett effektivt och lönsamt skogsbruk är rätt sätt att optimera klimat- och miljönyttan frivilliga åtgärder med starka incitament för skogsägarna att bruka skogen hållbart.

Världen behöver mera mat och Europa behöver stärka sin försörjningsberedskap och produktionskapacitet. Det största hinder för det är jordbrukets svaga lönsamhet. Vi har fortfarande både nationella och internationella mål inom klimat, biologisk mångfald och vattenhantering. Det krävs ett nytt angreppssätt för finansiering och genomförande av åtgärder inom jordbruket. Jordbruket kan både producera mat och med rätt incitament och verktyg, vara en aktiv lösningsaktör i dessa frågor. SLC har tillsammans med MTK låtit göra seriösa och omfattande klimat- och biodiversitetsfärdplanen som bygger på frivilliga åtgärder och extern finansiering.

Detta är ett förslag för att bygga ett nytt system där miljönytta inom jord- och skogsbruket finansieras gemensamt av staten (via miljöministeriet) och marknadens aktörer, med frivilligt deltagande från jord- och skogsbrukarnas sida och med ett starkt fokus på verifierbara resultat. Med rätt åtgärder kan jord- och skogsbruket spela en nyckelroll, inte bara genom minskad miljöbelastning, utan även genom att aktivt bidra med positiva miljö- och klimatåtgärder.

En alldeles för stor andel av dagens offentliga stöd till jordbruket är redan styrd mot miljöåtgärder. Dessa krav upplevs ofta som oproportionerligt detaljerade, de minskar produktionsmöjligheterna och innebär både byråkratiskt merarbete och risk för sanktioner. I skogsbruket kommer hotet från orealistiska, motstridiga och ytterst detaljerade förordningar från EU. Också kommunala markanvändningsplaner och landskapsplaner har börjat inkräkta allt mera på skogsägarnas möjligheter att använda sin skog mångsidigt. **För att vända utvecklingen behövs ett nytt frivilligt system som bygger på belöning snarare än kontroll.**

Denna rapport presenterar därför ett förslag för att skapa ett system där finansiering av åtgärder kommer från både marknaden och staten (via miljöministeriet), med frivilligt deltagande från jord- och skogsbrukets aktörer.

2. Syfte och mål

Syftet är att skapa ett trovärdigt, långsiktigt och incitamentsbaserat system för finansiering av miljö-, klimat- och biodiversitetsåtgärder inom jord- och skogsbruket, som inte underminerar produktionen eller skapar oproportionerlig byråkrati.

Målet är att:

- Bredda finansieringsbasen genom att kombinera marknadens efterfrågan med riktade offentliga medel, främst från miljöministeriet.
- Erbjuda jord- och skogsbrukare ekonomisk ersättning för frivilliga åtgärder som producerar mätbar miljö- och klimatnytta.
- Skapa transparenta och vetenskapligt grundade metoder för uppföljning, verifiering och rapportering av resultat.
- Minska beroendet av detaljstyrda miljökrav inom CAP genom att erbjuda ett alternativt verktyg för miljöstyrning.

3. Systemets grundprinciper

3.1 Frivillighet och tydlig styrning

- Jordbrukarna väljer själva om de vill delta.
- Ramverk och regler definieras av myndigheter, i samråd med aktörer.
- Certifiering eller marknadsplattform möjliggör deltagande.

3.2 Målgrupper

- **Primär:** Jord- och skogsbrukare
- **Sekundär:** Offentliga myndigheter, företag, finanssektor, kommuner

4. Föreslagna åtgärdsområden

För jordbruket:

1. Biologisk mångfald

Blommande remsor för pollinerare, kulturbiotoper, häckar, kantzoner.

2. Klimatåtgärder

Kolinlagring i mark, våtmarker, reducerad jordbearbetning.

3. Vattenvård

Skydds-zoner, strukturkalkning, myrrestaurering.

4. Övrigt

Landskapsvård, ekosystemtjänster, agroforestry.

För skogsbruket:

1. Lämnande av breda skydds-zoner längs vattendrag

Vattenkvalitet, mikroklimat, biologisk mångfald

Möjligt att mäta via kartering och GPS. Bredare zoner än minimikrav ger tydlig nytta.

2. Ökad andel lövträd vid röjning/ungskogsvård

Ökad strukturell mångfald, kolsänka, naturvärde

Kan kopplas till verifiering via fjärranalys och fältkontroll. Redan föreslaget i METKA-piloter.

3. Bevarande och etablering av död ved (lågor, stubbar)

Habitat för insekter, svampar, mossor

En av de mest effektiva insatserna för hotade arter i skogsbruksmiljö.

4. Planering och skötsel av lundar och kalkrika skogar

Hög biodiversitet på små arealer

Går att kombinera med rådgivning och resultatorienterat stöd.

5. Restaurering av torvmarker i skogsbruk

Kolbalans, vattenhushållning, habitat

Möjliggörs genom upphandling eller gemensamma projekt, kräver samordning.

6. Främjande av mångskiktade trädbestånd och blandskog

Större motståndskraft, varierade ekosystemtjänster

Kan integreras i skogsbruksplaner och stödjas via rådgivning.

7. Anläggning av viltbuskage och kantzoner

Habitat, ekologiska korridorer, mångfunktionalitet

Bra synergier med jakt, rekreation och landskapsvård.

8. Hyggesbränning

Naturlig succession, gynnar rödlistade arter

Kräver planering och tillstånd men ger högt naturvärde.

9. Skogsbruk med kontinuitets-skogsmetoder (plockhuggning, luckhuggning)

Habitat med kontinuerligt krontäcke

Lämpar sig för vissa bestånd – kräver långsiktig ersättning.

10. Mätbara frivilliga skyddsavtal (tidsbundna)

Säkert skydd för värdefull natur

Kan kombineras med marknadsbaserad naturvärdesersättning.

5. Finansieringsmodeller

- Offentlig finansiering: Miljöministeriet och andra statliga program
- Marknadsfinansiering:
 - Biodiversitets- eller kolkrediter
 - Certifikat och klimatkompensation
 - Upphandling av miljönytta via företag eller kommuner

6. Mätning och verifiering

- Utveckling av vetenskapligt grundade indikatorer och metoder
- Digitala verktyg, fjärranalys och fältdata
- Standardiserade uppföljningssystem

7. Förvaltningsstruktur och process

1. Nationell styrgrupp (miljöministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, SLC/MTK, forskare)
2. Pilotprojekt inom varje åtgärdsområde
3. Plattform för registrering och uppföljning av åtgärder
4. Kommunikationsstrategi till jordbrukare och finansiärer

8. Slutsats

Genom att kombinera frivilligt deltagande med en stark struktur för uppföljning och verifiering, samt mobilisera resurser från både staten och marknaden, kan Finland bli ett föregångsland i att integrera jord- och skogsbruket i klimat- och biodiversitetsarbetet. Det föreslagna systemet ger både miljönytta och nya inkomstkällor för landsbygden.

TEMA 4: FRAMTIDENS VIRKESHANDEL

Huvudteman för framtidens virkeshandel:

1. Virkesmarknaden

SLC arbetar för en mångsidig köparstruktur på virkesmarknaden med aktiva aktörer på både lokal och nationell nivå. En bred köparkår stärker konkurrensen, transparensen och skogsägarens möjligheter att få ett pris och villkor som motsvarar skogens verkliga värde.

2. Konkurrensutsättning av virke

SLC uppmanar skogsägare att systematiskt konkurrensutsätta sina virkesaffärer för att uppnå bästa pris, villkor och förhandlingsposition. Skogsvårdsföreningarnas roll inom marknadsintressebevakare bör stärkas så att skogsägaren får tillgång till objektiva anbudsjämförelser och marknadskännedom.

3. Finlands Skogsstiftelse

SLC uppmanar aktivt skogsägare att rikta en del av virkesförsäljningens inkomster till Finlands Skogsstiftelse, eftersom den stärker skogsbrukets legitimitet genom att finansiera bl.a. Utbildning och forskning. Genom frivilliga avgifter i virkesaffärer byggs ett långsiktigt stöd för både unga skogsägare och regional utveckling.

4. Naturvärden i virkeshandel

SLC ska främja affärsmodeller där naturvärden integreras i virkeshandeln och där markägaren får möjlighet till ekonomisk ersättning för biodiversitetsinsatser. Naturvård ska inte bli en ensidig kostnad – utan en del av en rättvis, marknadsnära modell som bygger både ansvar och acceptans.

5. Data och digitalisering

SLC bör verka för att skogsägare har tillgång till platsbunden, aktuella och användarvänliga data som stödjer beslut i virkeshandel och skogsskötsel. Genom att främja produktion och samordning av skogsdata i samarbete med aktörer som MTK och PTT stärks det privata skogsbrukets självständighet och framtidsberedskap.

1. Virkesmarknaden

För en fungerande virkesmarknad krävs att det finns ett tillräckligt stort antal aktiva köpare på marknaden – både lokalt och nationellt. Mångfalden av köpare är i sig en förutsättning för en fungerande konkurrens. Om köparkåren blir alltför koncentrerad eller domineras av några få stora aktörer riskerar prisbildningen att bli osund och skogsägarens förhandlingsläge att försvagas.

När det finns flera köpare:

- stärks marknadsdynamiken,
- ökar transparensen i prisnivåerna,
- och förbättras möjligheterna för skogsägaren att hitta ett alternativ som passar den egna skogens förutsättningar och ägarens mål.

En förutsättning är att trygga en god verksamhetsmiljö för skogsindustri i Finland. **SLC arbetar därför för politiska och strukturella lösningar som tryggar ett brett köparfält**, från lokala sågverk till större industrikoncerner och bioenergiaktörer. En levande och mångsidig köparstruktur är grunden för både virkesmarknadens funktion och skogsägarnas frihet att agera på sina egna villkor.

2. Konkurrensutsättning av virke

Virkesmarknaden påverkas i starkt av den globala efterfrågan på träprodukter: sågat virke, pappersmassa, förpackningar, kartong, energi och bioekonomiska produkter. Dessa produkter exporteras i hög grad från Finland till bland annat Europa, Asien och Nordamerika, och priserna på slutprodukterna sätts därför i en internationell kontext.

När exportefterfrågan ökar – till exempel genom byggboom, logistikbehov eller hållbarhetsdrivna satsningar – ökar även efterfrågan på inhemskt rundvirke. Detta påverkar industrins behov av råvara, vilket i sin tur påverkar de priser som erbjuds skogsägarna. Men priset som en skogsägare får för sitt virke formas inte enbart av den globala marknaden. Det avgörs också av bl.a. konkurrensen mellan köpare, virkessortiment och avverkningssätt.

Skogsvårdsföreningarnas virkeshandel och fullmaktshandel är inte bara en tjänst – det är en form av marknadsintressebevakning på lokal nivå. Skogsvårdsföreningarnas drivningstjänst ökar konkurrensen på virkesmarknaden och skapar nya virkesströmmar. Genom att representera skogsägarens intressen i förhandlingar, anbudsprocesser och virkesaffärer bevakar föreningarna skogsägarens intressen. Skogsvårdsföreningarna och deras tjänstemän

har kunskap om det aktuella prisläget, känner till terrängen och avverkningsförhållandena, och kan jämföra bud utifrån både ekonomiska och praktiska kriterier. Utöver prisnivåerna granskas även avtalsvillkor noggrant – såsom, avverkningsperiod, mätningssmetod, sortimentsgränser och andra detaljpunkter som kan påverka slutresultatet. På så sätt tryggas inte bara skogsägarens ekonomiska del, utan också en rättvis, transparent och jämlik marknadsstruktur.

SLC uppmanar skogsägare att konkurrensutsätta sina virkesaffärer för att ...

1. uppnå bästa möjliga pris

Det finns stora variationer mellan olika köparens erbjudanden – ibland tiotals procent. Genom att jämföra och konkurrensutsätta anbuden kan skogsägaren maximera sina intäkter. Då skogsägare konkurrensutsätter virke och säljer åt högst bjudande, konkurrerar virkesköpare om virket med pris. På detta sätt bidrar man också till en marknadsdriven prissättning på virke.

2. skapa transparens och marknadsbalans

När fler skogsägare konkurrensutsätter sina affärer ökar den prismedvetenhet och transparens som behövs för att hålla virkesmarknaden sund och dynamisk. Det förhindrar prisdumping och säkerställer att köparna tvingas bjuda verklighetsnära och rättvisa priser.

3. stärka skogsägarens förhandlingsposition

Köparna – ofta stora skogsindustrier eller uppköpsorganisationer – är välorganiserade, professionella och har god insyn i marknadsläget. För att väga upp detta informationsövertag behöver skogsägaren sakkunnig rådgivning, ett bra beslutsunderlag och flera parallella bud att jämföra. Det är här konkurrensutsättningen kommer in som ett redskap för att jämföra styrkeförhållandena. Skogsägare bör även ha tillgång till juridisk hjälp i avtalsmässigt problematiska fall.

3. Finlands Skogsstiftelse

I ett läge där skogsbrukets roll i samhället ifrågasätts allt oftare, är det viktigare än någonsin att skogsägarna visar sammanhållning och framtidstro. Ett enkelt och verkkningsfullt sätt att göra det är genom att stöda Finlands Skogsstiftelse – via den frivilliga avgiften på 0,2 procent i samband med virkesförsäljning på rot eller 0,1 % vid leveransförsäljning.

Skogsstiftelsen arbetar brett: den stöder skoglig undervisning i skolor, ordnar ungdomsaktiviteter, finansierar forskning. Allt detta stärker skogsbrukets anseende, tryggar återväxten av kunniga skogsägare och försvarar äganderätten i samhällsdebatten.

För SLC och dess medlemmar är stödet till Skogsstiftelsen också en konkret investering i den egna regionens livskraft. Som konkret exempel kan nämnas den skogliga ungdomsutbildningen som SLC ordnat, vilken delfinansierats av Finlands Skogsstiftelse.

SLC uppmanar markägare att ge stöd till Finlands Skogsstiftelse. Varje virkesaffär blir då mer än en transaktion – den blir en del av ett större gemensamt bygge för skogens och landsbygdens framtid.

4. Naturvärden i virkeshandel

Markägare bär inte bara ansvar för skogens ekonomiska värde, utan också för dess natur-

värden. Virkesförsäljning är en avgörande inkomstkälla för skogsägaren. Det ökade sociala trycket mot avverkningar visar att förväntningarna på hur vi brukar vår skog har förändrats. **SLC arbetar för skogsägares beslutanderätt och för att det inte införs begränsningar på försäljning av virke.** Samtidigt är det viktigt att skogsägare är medvetna om skogsbrukets effekter, fattar beslut baserade på kunskap och tar ansvar för både virkesproduktion och mångfald. Det är ändå avgörande att kostnaderna för naturvård inte enbart vältras över på markägaren. Om samhället vill att skogen ska leverera fler mera ekosystemtjänster, måste det också bidra till finansieringen. En rättvis, marknadsnära modell där naturvärden som syns i virkeshandeln stärker både skogsbrukets legitimitet och landsbygdens livskraft.

SLC arbetar därför för att:

- **Naturvärden integreras i virkeshandeln**

SLC, uppmuntrar till att produktion av naturvärden kombineras med virkesaffärer. PEFC-certifieringen är en viktig stödpelare i beaktandet av naturvärden vid avverkningar. Målet är att markägare också ska kunna få ökad ekonomisk nytta av naturvårdsträd och andra ytterligare biodiversitetsinsatser i samband med virkeshandel.

- **Affärsmöjligheter och incitament utvecklas**

Det är en uttalad målsättning att främja nya affärsmodeller kopplade till naturens mångfald – exempelvis ekologisk kompensation – samt att stärka marknadsmekanismerna för dessa värden. Ökade frivilliga åtgärder för mångfald ökar också skogsbrukets allmänna acceptans. Samtidigt möjliggör detta att skogsbruk inte enbart ses som en råvaruförsäljning utan även som ett sätt att kapitalisera på ekologiska insatser.

- **Tjänsteutveckling och uppföljning**

Enligt SLC:s Biodiversitetsvägkarta åläggs organisationerna att utveckla sina tjänster, verktyg och verksamhetsmodeller för att synliggöra hur skogsägares miljömål uppfylls bla. efter genomförda virkesaffärer. Detta stärker både rådgivning och förtroende i kundrelationer.

5. Data och digitalisering

Allt fler skogsägare bor numera på annan ort än där skogen är belägen, ofta i en annan kommun eller ett helt annat landskap. Detta förändrar förutsättningarna för skogsförvaltning och kräver nya sätt att följa med skogens tillstånd, planera åtgärder och fatta välgrundade beslut. Digitala verktyg som **EgenSkog** spelar en nyckelroll i denna förändring. De erbjuder skogsägare lättillgänglig information om tillväxt, avverkningsmöjligheter, miljövärden och virkesvolym – oberoende av geografi och tidpunkt.

Beslutsfattande i skogsbruket har blivit allt mer data- och kunskapsbaserat. En skogsägare behöver ha överblick över sin skogsfastighet, insyn i marknadsläget och förståelse för de ekologiska konsekvenserna av olika åtgärder. Genom att erbjuda integrerade verktyg som samlar kartor, skogstillgångar, naturdata och ekonomisk information skapas en plattform för bättre och mer långsiktiga val.

Mot denna bakgrund främjar SLC utvecklingen och tillgången till digitalt beslutsunderlag. Det handlar inte enbart om att göra information tillgänglig, utan om att bygga upp pålitliga datastrukturer som kan vägleda både vardagliga val och strategiska beslut. Särskilt viktigt är det att data kopplas till virkeshandel och avverkningsplanering, så att skogsägare inte står i informationsunderläge gentemot uppköpare. I förädling och presentation av data är ett nära samarbete med MTK och PTT centralt.

För att säkerställa rättvisa och transparens i virkeshandeln är det avgörande att samla in data om både stamprissättning och sortimentsbaserad prissättning. Utan sådan informa-

tion blir det svårt att följa upp prisskillnader och identifiera eventuella obalanser mellan köpare och säljare.

SLC bör därför arbeta för att producera information och data om olika sätt att prissätta virke och göra virkeshandel, som stöd för skogsägare.

Genom att främja produktion och tillgång till platsbunden, aktuella och skogsägarorienterade data kan SLC bidra till att stärka det privata skogsbrukets ställning. Samtidigt tryggas en rättvisare virkesmarknad där beslut grundas på insikt och inte görs i informationsbrist. I en tid där människor främjas från skog och skogsbruk samtidigt som komplexiteten i beslutsfattandet ökar, blir digitala verktyg ett centralt redskap för framtidens hållbara skogsäggande.

1. FINANSIERING AV ÄGOVÄGAR OCH ENSKILDA VÄGAR

Fungerande infrastruktur är en avgörande faktor för så gott som all varuproduktion. Jordbruksproduktionen utgör inget undantag. Vägnätet utgör i sin tur en kritisk del av infrastrukturen.

Stora statliga vägprojekt har tidigare förverkligats med relativt kort tidshorisont. Inför varje regeringsskifte (i regel vart fjärde år) har anslagen för vägprojekt fastslagits och beroende på hur de olika regeringarna prioriterat har vägunderhållet och byggan-
de av vägar utformats.

Från statligt håll finns nu initiativ om att börja planera vägprojekt med lite längre tidshorisont. Tanken med "liikenne 12" är att budgeteringen för vägprojekt ska sträcka sig över fler regeringsperioder.

I dagsläget kan vägslag för enskilda vägar erhålla 70% i statlig finansiering. Statens anslag har krympt under åren men statens procentsats har bibehållits på samma nivå vid medverkan i vägprojekt. Konsekvenserna blir att förvekligade projekt på landsbygden blivit färre när de totala anslagen minskat samtidigt som procentsatsen hållits konstant.

Finansieringen för ägovägar minskar också enligt nuvarande planer vilket gör att vägnätet på landsbygden riskerar förfalla ytterligare.

ÖSP:s lokalaavdelning i Esse önskar att SLC aktivt påverkar i detta ärende som berör landsbygden. Vi önskar även att SLC arbetar för mer finansiering till både ägovägar och enskilda vägar. Fram för allt borde procentsatsen ses över så att samspelet mellan stat, kommun, vägslag och markägare skulle skapa större mervärde än vad som sker i dag.

Esse 23.5.2025

Styrelsen för ÖSP:s lokalavdelning i Esse

Kari Lindfors, ordförande

Sebastian Kjellman, sekreterare

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTIONEN

En långsiktig planering av underhållet för infrastrukturen, såsom Trafik 12-projektet, är välkommen. Dock behövs en högre finansieringsnivå om man önskar minska på reparationssskulden.

I sammanfattningen av utlåtanden till Trafik 12-projektet konstateras följande:

"När det gäller statens finansiering av extern infrastruktur (privatvägar samt stöd för gång- och cykeltrafik) ansågs finansieringsnivåerna även här vara för låga. För båda föreslogs betydande höjningar av stödnivån redan från och med 2026. Särskild oro uttrycktes över försämringen av privatvägarnas skick och behovet av att erkänna deras betydelse både ur näringslivets och försörjningsberedskapens perspektiv."

Enskilda vägar får i praktiken statligt stöd via två huvudsakliga kanaler:

1. METKA-stöd, riktat till vägar som i huvudsak används för skogstrafik.

- Stöd för restaurering av befintliga vägar: 70 % stöd under 2025, därefter 50 %
- Stöd för nybyggnation av vägar slopades 1.1.2025

2. NTM-centralerna, som främst stöder vägar med broar eller vägar till fast bosättning. Prioriterade projekt är bland annat:

- Broar och vägtrummor i dåligt skick.
- Trafiksäkerhetskritiska objekt.
- Förbättringar av dränering, bärkraft, väglinjer och kurvor.
- Översvämnings- och tjälskador.

För vanliga projekt är stödprocenten 70 % fram till slutet av 2025, och för särskilt betydande projekt är det 85%. Därefter sjunker nivåerna till 50 % respektive 75 % (enligt statsrådets förordning om enskilda vägar 1069/2018).

Väglag spenderar enligt Vägföreningen i Finland omkring 100 miljoner euro årligen på underhåll, inklusive ca 20 miljoner i moms. Statligt stöd via NTM-centralen uppgår till cirka 6,5 miljoner euro och METKA till cirka 7 miljoner euro årligen – det vill säga momsen överstiger stödsummorna.

Kommunerna stöder ofta enskilda vägar antingen genom praktiskt underhåll eller ekonomiska bidrag. För att vara berättigad till stöd måste vägen vara organiserad i ett väglag och vara korrekt registrerad enligt lagen om enskilda vägar (560/2018), § 84. SLC har i bland annat sitt kommunalvalsprogram betonat kommunernas viktiga roll i att stöda enskilda vägar. Reparationsskulden ökar – både för statliga och enskilda vägar – och nuvarande budgetnivå är otillräcklig.

SLC uppmanar väglag att organisera sig för att säkra stödrättigheter och möjliggöra ett bättre underhåll. SLC uppmanar även kommuner att stöda både underhåll och organisering. Samtidigt bör staten öka sina anslag så att reparationssskulden kan minska.

Motionen nämner stödprocenter. Detta kan tolkas som ett önskemål att en lägre stödprocent (t.ex. under 70 %) tillämpas för att pengarna ska räcka till fler projekt. Då stödprocenten sjunker nästa år, bör fokus ligga på ökade budgetmedel från staten, men även kommunerna bör sporra till samfinansiering.

Centralstyrelsen föreslår för kongressen att:

- **SLC arbetar för ökad finansiering och stöd till enskilda vägar.**

2. MÖJLIGHET TILL MERVÄRDESSKATTESKYLDIGHET FÖR VÄGLAG OCH DIKNINGSSAMMANSLUTNINGAR

Väglag och dikningssammanslutningar upprätthåller en viktig del av infrastrukturen på landsbygden genom farbara vägar och torrläggning som gör odling, näringsverksamhet och boende möjligt.

I dag är det inte möjligt för väglag och dikesammanslutningar att vara mervärdesskatteskylldiga trots att merparten av delägarna i de flesta vägar och diken på landsbygden är mervärdesskatteskylldiga näringsidkare som med hjälp av den egendom som hör till väglagen och dikningssammanslutningarna bedriver affärsverksamhet. Väglag och dikningssammanslutningar har för det mesta FO-nummer.

Att väglag och dikningssammanslutningar inte kan vara mervärdesskatteskylldiga gör att den moms som läggs på tjänster som väglag och dikningssammanslutningar köper för till exempel underhållsarbeten inte kan dras av. I praktiken sköts det dock idag ofta så att den entreprenör som sköter underhållet direkt fakturerar delägarna och momsen på utfört arbete sålunda kan dras

av. Detta förfarande fungerar för mindre arbeten och få delägare, men vid grundförbättringar och nybyggen är det ofta frågan om stora summor och då är få entreprenörer beredda att ta risken. Det skulle därför i praktiken underlätta mycket om väglag och dikningssammanslutningar skulle ges möjligheten till mervärdesskatteskylldighet.

Esse lokalavdelning vill att SLC arbetar för att: Väglag och dikningssammanslutningar ska ges möjlighet att bli mervärdesskatteskylldiga.

Esse 23.5.2025

Styrelsen för ÖSP:s lokalavdelning i Esse

Kari Lindfors, ordförande

Sebastian Kjellman, sekreterare

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTIONEN

Enligt mervärdesskattelagen (1501/1993) ska moms betalas på rörelsemässig försäljning av varor och tjänster i Finland. Upprätthållande och underhåll av enskilda vägar via väglag klassificeras dock inte som rörelseverksamhet enligt finsk skattelagstiftning.

Detta innebär att väglag i dagsläget inte kan bli momspliktiga för den del av verksamheten som gäller underhåll av vägen. Momsplikt kan däremot uppstå om ett väglag säljer tjänster till andra väglag. I praktiken innebär detta en situation, där väglaget inte kan dra av moms på de tjänster det köper – trots att många delägare är momspliktiga jord- eller skogsbrukare.

I vissa fall kan det bli mer fördelaktigt för delägarna att själva anlita underhållstjänster och fördela kostnaderna enligt enheter. Detta strider dock mot lagens grundprincip att väglaget är den ansvariga enheten. Situationen uppmuntrar alltså till otydliga administrativa upplägg, vilket är problematiskt.

Väglag spenderar årligen cirka 100 miljoner euro på underhåll, enligt Vägföreningen i Finland. Av detta utgör momsen omkring 20 miljoner euro – vilket är mer än den samlade statliga finansieringen via NTM-centralen (6,5 milj. €) och METKA-stöd (7 milj. €). Om väglag kunde bli momspliktiga skulle detta kräva att:

- moms tas ut på vägavgifterna, vilket höjer avgifterna för icke-momspliktiga vägdelaägare
- moms deklarerar och betalas årligen vilket innebär att den administrativa bördan ökar
- uppbörden anpassas till att momsen ska betalas samma år, även om avgifterna samlas in mer sällan än årligen.

En årlig vägkostnad på 100 € + moms (25,5 %) blir 125,5 €. Om väglaget fakturerar för två år åt gången blir beloppet 251 €. Redan första året ska 25,5 € i moms erläggas, trots att bara halva uppbörden använts till det planerade underhållet. Följande år har inte väglaget medel kvar att betala entreprenörens faktura med dess moms. Detta kräver antingen årlig uppbörd eller en större initial avgift.

Skattefriheten för väglag grundar sig på §66 i lagen om enskilda vägar:

"Väglag är befriade från skatt till staten, kommunen och församlingen för inkomst och förmögenhet som tillkommit dem med stöd av denna lag."

Frågan är om väglag och dikningssammanslutningar kunde bli momspliktiga men fortsatt skattebefriade på andra områden. För vissa väglag kunde detta vara fördelaktigt, men effekten är inte entydig. Frågan kräver en noggrannare helhetsmässig analys innan SLC kan driva ändringar.

Centralstyrelsen föreslår för kongressen att:

- *SLC anser att frågan om momsplikt för väglag och dikessammanslutningar kräver ytterligare utredningar innan ärendet förs vidare.*

3. NOVIAS AGROLOGUTBILDNING

Kimitoöns lokalavdelning vill ta upp problemet med den undermåliga agrologutbildningen i Ekenäs. Likaså utbildningen av skogsbrukssingenjörer är bristfällig med få sökanden. Ekenäs som studieort är också på utdöende. Många studeranden avbryter sina studier. Detta talar sitt tydliga språk. Läget är akut.

Nedan några punkter som kommit fram via diskussioner med ungdomar som studerar i Ekenäs för tillfället:

- Svårigheter att ens få ihop krävda kurspoäng för att erhålla studiestödet p.g.a alltför få kurser. Vissa obligatoriska kurser saknar för tillfället lärare helt. Risk för att inte få examen inom utsatt tid är överhängande.
- Lektionernas veckoschema är alltför utspjätt på veckodagarna men ändå så få att ihopsatt rör det sig om ca 2 fulla skoldagar i veckan.
- Informationsgången är bristfällig, t.ex. meddelanden om inhyrda lektioner, vilka förekommer ofta, anländer för sent då eleven redan hunnit ta sig till skolan.
- Pensioneringar inom lärarkåren oror eleverna eftersom det är svårt att hitta kompetenta lärare.
- Studerande upplever att motivationen sänks bland ledning, lärare och studerande.

Ekenäs som studieort:

- Nästan inget studieliv. Det finns alltför få andra studeranden. Utbildningar som fanns tidigare finns inte mer.
- Ekenäs upplevs som svårtillgänglig för i synnerhet Österbottningar och Ålänningar.
- Åbo anses vara mycket lämpligare som studieort med dess livliga studieliv, fritidsmöjligheter och förbindelser.

Slutord:

"Skuffis" långa stolta anor är hotade. Vi upplever att den finlandssvenska agrologutbildningen är mycket viktig för sammanhålningen bland människor i branschen. Våra ungdomar som ofta kommer från ödsliga trakter kunde åtminstone under studietiden få uppleva storstadens puls!

Vi anser Åbo vara den mest lämpliga orten för agrologutbildningen med tanke på läge, studieliv och förbindelser.

Kimitoöns Lokalavdelning 20.03.2025

Christer Jägerskiöld Ordförande

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTIONEN

Motionen behandlas gemensamt med motion 9, då båda berör närliggande teman inom utbildningsområdet. Se sidan 47.

4. BORTTAGNING AV FÖRÅLDRADE FLYGEKORROBSESSIONER

När en anmälan om användning av skog görs till Skogscentralen syns det i datasystemet om det finns nån form av flygekorrobsevationer inom 100 m radie från den planerade avverkningen.

Skogscentralen tar uppgifterna för flygekorrobsevationerna från Finlands artdatacenter. De uppgifter som artdatacentret tillhandahåller angående flygekorrobsevationer kan vara väldigt gamla. Områden som de har funnits i tidigare kan ha blivit förnyelseavverkade för att det inte hittats några spår av flygekorre vid fältgranskningen inför avverkningarna. Trots det finns beteckningen att det finns flygekorre kvar trots att området inte längre har en livsmiljö som de lever eller trivs i.

Detta leder till att en granskning ska utföras varje gång det görs en anmälan om användning av skog i närheten. Om föråldrade observationer ur artdatacentret tas bort kan dessa onödiga granskningar undvikas.

Karleby lokalaudelnig av ÖSP föreslår att SLC jobbar på att få bort föråldrade flygekorrobsevationer från Finlands artdatacenter.

Karleby 16 Maj 2025

Karleby Lokalavdelning av ÖSP

Mats Holmqvist, ordförande

Nina Fagerholm, sekreterare

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTIONEN

Observationer av arter kan registreras av såväl myndigheter som frivilliga inventerare, och tillgängliggörs i den öppna portalen Laji.fi. Observationer raderas inte automatiskt, utan finns kvar även om det aktuella området inte längre uppfyller kraven för arten, exempelvis flygekorre, att leva där. Äldre observationer är visserligen värdefulla ur ett historiskt perspektiv, men kan samtidigt orsaka osäkerhet vid skogsbruksåtgärder.

Det är anmärkningsvärt att det ofta är svårt att fastställa när en observation blivit föråldrad, särskilt om livsmiljön inte genomgått någon tydlig förändring. Många observationer bygger på engångsinventeringar snarare än kontinuerlig övervakning. I praktiken rapporteras ofta först i samband med en planerad avverkning att arten inte längre förekommer i området.

Naturvårdslagen § 78 slår fast att:

"Föröknings- eller rastplatser för individer av djurarter som kräver strikt skydd får inte förstöras eller försämrats". Detta innebär att ett område där flygekorre tidigare förekommit kan omfattas av skydd, även om arten inte längre observeras där, förutsatt att habitatet fortfarande anses lämpligt. Därmed kan gamla observationer i praktiken fortsätta begränsa skogsbruksåtgärder.

Enbart en automatisk gallring baserat på observationens ålder är därför inte möjlig. Frågan om hur observationer ska hanteras när habitatet uppenbart inte längre är lämpat, bör diskuteras vidare. Sådana fall kräver sannolikt alltid fältbesök för att säkerställa att skyddsvärdet inte längre föreligger.

Vid planerade avverkningar på områden där flygekorre tidigare påträffats bör det finnas en plan för hur arten och dess livsmiljö beaktas. Det bör också dokumenteras om arten inte längre kräver särskilda åtgärder.

Centralstyrelsen föreslår för kongressen att:

- *SLC arbetar för att observationer av flygekorre och andra fridlysta arter hålls uppdaterade och att observationernas tillförlitlighet dokumenteras*
- *SLC arbetar för att det undersöks vilka möjligheter som finns att ta bort observationer där det tydligt saknas grund för begränsande åtgärder, så att dessa inte skapar onödig administrativ börda.*

5. KONTROLLERAD JAKT PÅ VITKINDAD GÅS FÖR ATT SKYDDA JORDBRUKSPRODUKTIONEN BÖR TILLÅTAS SÅ FORT SOM MÖJLIGT

Vitkindad gås (*Branta leucopsis*) har under de senaste årtiondena ökat kraftigt i antal, från att på 1950-talet vara en hotad art med cirka 20 000 individer till dagens bestånd om cirka 1,5 miljoner fåglar i Barentsregionen. Ungefär hälften av dessa passerar Finland under sina flyttningar, och dessutom häckar numera uppskattningsvis 25 000 vitkindade gäss årligen i Finland. Denna utveckling har med tiden skapat betydande problem för jordbruket.

De vitkindade gässen orsakar omfattande skador på åkrar och betesmarker. Under sin flytt landar tusentals individer samtidigt på jordbruksmarker där de betar, trampar och smutsar ner samt river upp grödor. Detta leder till att skörden förstörs helt eller delvis. Gässen återkommer ofta till samma fält vilket gör att skadorna förvärras och grödan inte hinner återhämta sig. På vissa platser har jordbrukare till och med tvingats upphöra med odling på grund av de återkommande skadorna.

De ekonomiska konsekvenserna är allvarliga. Förutom direkta skördeförluster tillkommer merkostnader i form av tilläggsarbete, behov av olika skrämselåtgärder samt en osäker och otillräcklig ersättningsmodell. Skrämselmetoder som snurror, ljudskrämmor och olika visuella hinder har visat sig ineffektiva – gässen vänjer sig snabbt och återvänder. Även de specialtillstånd för jakt som beviljats i vissa fall har varit otillräckliga för att på ett effektivt sätt skydda jordbruksmarkerna.

Enligt Naturresursinstitutet och NTM-centralen uppgår årliga skador till över 10 000 hektar åker, och ersättningsbeloppen räknas i miljonklassen – utan att täcka de faktiska kostnaderna för jordbrukarna. Därtill påverkar situationen den psykiska arbetsmiljön för lantbrukare, som tvingas se sina grödor förstöras utan tillräckliga möjligheter att agera.

Det nuvarande strikta skyddet av den vitkindade gåsen är därför inte längre motiverat utifrån artens bevarandestatus. Därför borde den vitkindade gåsen på EU-nivå flyttas till fågeldirektivets bilaga II, som säger vilka djur som betraktas som vilt och kan jagas på hela EU:s område.

Regeringsprogrammet nämner en översyn av gässens skyddsstatus och processen för att ändra den vitkindade gåsens status i fågeldirektivet är i gång. Statsrådet har lämnat sin utredning till stora utskottet och både miljöutskottet samt jord- och skogsutskottet understöder förslaget för jakt på vitkindad gås. Det är viktigt att SLC följer upp denna process för att förslaget skulle leda till konkreta handlingar så fort som möjligt.

SLC Nyland föreslår därför:

- att SLC verkar för att de vitkindade gässen flyttas till bilaga II i fågeldirektivet, vilket skulle tillåta jakt inom hela unionen.
- att SLC lyfter fram vikten av forskning kring gässens beteende, så att man bättre kunde styra gässen till områden där de inte gör skada på vall- eller spannmålsgrödor
- att SLC understödjer lokala initiativ och pilotprojekt för jaktbaserad skrämsel i särskilt drabbade områden.
- att man samlar in och presenterar dokumenterade exempel och ekonomiska kalkyler på de skador vitkindade gäss orsakar jordbruket.

Helsingfors den 25 maj 2025 SLC Nyland r.f.

Thomas Antas, ordförande

Maria Munck-Pihlgren, verksamhetsledare

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTIONEN

SLC delar SLC Nylands oro över den mycket allvarliga situation som vitkindad gås utgör för jordbruket. Förbundet har aktivt arbetat för att påverka lagstiftning och myndighetslinjer, och kommer att fortsätta detta arbete.

Regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering tydliggör målsättningen att *"onödiga jaktbegränsningar i fråga om livskraftiga arter, såsom storskarv och vitkindad gås, slopas och arterna överförs till att omfattas av jaktlagen"*.

Regeringen har även som mål att påverka EU:s fågeldirektiv och Bernkonventionen för att ta bort dessa arter från listorna över strikt skyddade arter, samt att säkerställa rättvisa ersättningar till drabbade näringssidkare.

En särskild arbetsgrupp för vitkindad gås och storskarv tillsattes av Jord- och skogsbruksministeriet i maj 2024. Arbetsgruppen arbetar för att ta fram ett lagförslag för att överföra arterna till jaktlagen samt påverka EU:s fågeldirektiv och Bernkonventionen. Mandatperioden har nyligen förlängts till augusti 2025 för att stärka Finlands internationella påverkansstrategi.

Under det senaste året har Finland intensifierat sitt påverkansarbete kring vitkindade gäss och storskarv. Den 9 juni 2024 skickades en formell skrivelse till EU-kommissionen med förslag om att lättas på skyddet för arterna. Kommissionen svarade i juli och hänvisade till befintliga nationella undantagsmöjligheter, utan avsikt att ändra fågeldirektivet. Finlands Högsta förvaltningsdomstol (KHO) kräver i dagsläget att alternativa metoder som drönare, ljudkanoner eller laser testats och visats otillräckliga, innan skyddsjakt kan beviljas. Den finländska rättstillämpningen gör det därmed svårt att agera i praktiken och därav behovet av en strukturell ändring i fågeldirektivet.

I mars 2025 fastställde Finland sin officiella ståndpunkt i en E-skrivelse, där man föreslår att arterna flyttas från fågeldirektivets bilaga I (strikt skyddade arter) till bilaga II/A eller II/B, och i fallet vitkindad gås även från bilaga II i Bernkonventionen.

SLC har aktivt deltagit i påverkansarbetet genom att ha lämna in utlåtanden till både Miljöministeriet (14.3.2025) och riksdagens miljöutskott (4.4.2025) angående E-skrivelsen. Miljöutskottet (9.5) och jord- och skogsbruksutskottet (16.5) har ställt sig bakom E-skrivelsen. Det är ännu oklart om skrivelsen redan har överlämnats till kommissionen.

Processen för att få till stånd en ändring på EU nivå är dock långsam och räcker troligen flera år, eftersom det kräver godkännande av både EU-kommissionen och Europaparlamentet. Därför anser SLC att en ändring även på nationell nivå är av vikt och att övriga åtgärder än jakt ses som otillräckliga för en hållbar förvaltning av populationen av vitkindade gäss. Mot denna bakgrund måste SLC arbeta för att andra åtgärder än jakt inte ska ses som tillräckliga, samt att en strukturell förändring av regelverken genomförs både nationellt och på EU-nivå.

Centralstyrelsen föreslår för kongressen att:

- **SLC fortsätter att aktivt följa och påverka förutsättningarna för kontrollerad jakt på vitkindade gäss, samt lyfter vikten av att ersättningen för skador orsakade av gässen bör bibehållas på en god nivå även vid möjliga lagändringar nationellt och i EU.**

- **SLC verkar för att de vitkindade gässen flyttas till bilaga II i fågeldirektivet och från bilaga II i Bernkonventionen.**

• SLC fortsätter uppmana till parallella ändringar nationellt, för att nuvarande undantagsregler på ett bättre sätt skall kunna tillämpas. Nya forskningsdata bör användas för att visa att andra åtgärder än jakt är otillräckliga.

• SLC lyfter fram vikten av forskning kring gässens beteende, så att man bättre kunde styra gässen till områden där de inte gör skada på vall- eller spannmålsgrödor.

• SLC understödjer lokala initiativ och pilotprojekt för jaktbaserad skrämsel i särskilt drabbade områden.

• SLC betonar vikten av att man samlar in och presenterar dokumenterade exempel och ekonomiska kalkyler på de skador vitkindade gäss orsakar jordbruket.

6. UNDERLÄTTA GODKÄNNANDE AV VÄXTSKYDDSMEDEL I FINLAND

Ett fungerande jordbruk förutsätter att jordbrukarna har tillgång till effektiva och säkra växtskyddsmedel. I Finland är godkännandeprocessen för nya växtskyddsmedel i dagsläget både komplicerad och utdragen, trots att lagen förutsätter att handläggningstiden inte bör överskrida fyra månader. Det är inte acceptabelt att godkännanden kan ta flera år, särskilt när motsvarande preparat redan är godkända i andra nordiska länder eller i Baltikum.

Med hänvisning till detta föreslår SLC Nyland följande:

1. Förbättrad effektivitet:

Det nuvarande systemet för godkännande av växtskyddsmedel bör förenklas för att möjliggöra snabbare tillgång till nödvändiga preparat. Detta skulle direkt stärka jordbrukets produktivitet och konkurrenskraft.

2. Främjande av hållbar utveckling:

Ett effektivare godkännandeförfarande möjliggör snabbare införande av moderna, mer miljövänliga och innovativa växtskyddsmedel, vilket bidrar till ett mer hållbart jordbruk.

3. Betydelsen av internationellt samarbete:

Ett utökat samarbete mellan Finland, de övriga nordiska länderna samt Baltikum är avgörande. Genom att dela goda erfarenheter och samordna regelverk kan man lösa gemensamma utmaningar och samtidigt förenkla handeln inom regionen.

4. Stärkning av konkurrenskraften:

Regional samverkan kan leda till gemensamma forsknings- och utvecklingsprojekt,

vilket i sin tur kan bidra till innovationer och stärkt konkurrenskraft för jordbruket i hela regionen.

5. Stöd till jordbrukarna:

En förenklad och mer förutsägbar godkännandeprocess för växtskyddsmedel innebär att jordbrukarna snabbare får tillgång till viktiga resurser. Detta förbättrar både deras arbetsvillkor och ekonomiska trygghet.

Tilläggsförslag:

Om ett växtskyddsmedel redan är godkänt i ett nordiskt eller baltiskt land, bör det finnas en mekanism för att godkännandet snabbt kan utvidgas till Finland. En sådan lösning skulle påskynda tillgången till effektiva och säkra preparat, minska administrativ börda och stärka konkurrenskraften inom det finländska jordbruket.

SLC Nyland uppmanar SLC att aktivt arbeta för att Finland ska införa ett snobbspår för godkännande av växtskyddsmedel som redan är godkända i andra nordiska eller baltiska länder. Vidare bör SLC verka för att etablera ett formaliserat samarbete mellan berörda länder med målet att skapa en gemensam godkännandeprocess, som både minskar byråkratin och säkrar jordbrukets konkurrenskraft.

Helsingfors den 25 maj 2025 SLC Nyland r.f.

Thomas Antas, ordförande

Maria Munck-Pihlgren, verksamhetsledare

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTIONEN

SLC Nyland lyfter fram flera relevanta och välgrundade förslag för att underlätta godkännandet av växtskyddsmedel i Finland. Centralstyrelsen delar SLC Nylands oro och kommer att beakta motionens yrkanden i det löpande arbetet. Bland annat planeras ett möte med jord- och skogsbruksministeriets kanslichef Pekka Pesonen under hösten 2025.

Situationen kring godkännandet av växtskyddsmedel – särskilt för specialgrödor – är mycket utmanande. Behandlingstiden vid Säkerhets- och kemikalieverket (Tukes) kan uppgå till fem år, trots att lagen föreskriver en behandlingstid på 120 dagar.

Den 17 maj 2024 lämnade Växtskyddsmedelsindustrin r.f. in ett klagomål till riksdagens justitieombudsman. I april 2025 svarade kansliet att ärendet fortfarande är under behandling, utan att ange en tidpunkt för avgörande. Riksdagsledamot Christoffer Ingo har också uppmärksammat frågan genom ett skriftligt spörsmål till regeringen (regeringens svar).

Det är uppenbart att det finns brister i hanteringen av ansökningarna hos Tukes. Föreseningar har bland annat kopplats till personalförändringar, pensionsavgångar och sparkrav.

Producentledet har länge efterlyst att finländska myndigheter ska kunna godta utvärderingar av växtskyddsmedel från övriga nordiska länder – något som dock hittills inte fått gehör. Ett förslag är att myndigheterna också kunde införa prioriteringsordning vid behandlingen, baserat på preparatens betydelse.

Producentorganisationerna har visat beredskap att delta i exempelvis resthalts undersökningar som förutsättning för godkännande. De långa behandlingstiderna minskar dock industrins intresse att ansöka – varje ansökan kostar 50 000–100 000 euro.

Samtidigt är godkännandet av aktiva substanser på EU-nivå en flaskhals, då processen även där är långsam.

SLC bevakar dessa frågor i jord- och skogsbruksministeriets delegation för växtskyddsmedel, där organisationen representeras av ombudsman Rikard Korkman. Sedan många år förs också årliga diskussioner mellan producenter, rådgivare, Tukes och JSM om tillgången på växtskyddsmedel för frukt och grönsaker. Detta samarbete har gett viktiga resultat.

Centralstyrelsen föreslår för kongressen att:

- *SLC fortsätter att i det löpande arbetet aktivt verka för att underlätta godkännandet av växtskyddsmedel i Finland och stöder yrkandena i motionen.*
- *SLC kommer att framföra yrkandena i motionen till Jord- och skogsbruksministeriet och TUKES.*
- *SLC kommer att vara i kontakt med ansvariga ministerier om TUKES resultatstyrning och hur näringens åsikter och förväntningar bättre kunde synas i myndighetens arbete.*

7. REGELFÖRENKLING INOM JORDBRUKET OCH VÄXTHUSNÄRINGEN

Att jordbruket i dag omfattas av ett omfattande regelverk är välkänt. Problemet är att regelbördan har blivit så stor att den både fördyrar verksamheten för jordbrukare och medför onödiga samhällskostnader. Dessutom stjäl administrationen värdefull tid från det praktiska arbete som borde stå i fokus på gårdarna.

Det råder bred enighet om att en regelförenkling är nödvändig. För att identifiera vilka regler som är mest betungande behövs dock konkreta underlag. I Sverige genomfördes nyligen projektet Metodutveckling för regelförenkling, vars slutrapport publicerades i slutet av 2024. Rapporten ger en tydlig och informativ bild av situationen där – och viktigast av allt: den innehåller 150 förslag på förenklingar, varav 50 presenteras i rapporten. Detta visar tydligt att det finns både behov av och möjligheter till omfattande förenklingar.

Ålands Producentförbund (ÅPF) anser att SLC bör ta initiativ till ett liknande projekt i Finland. Syftet skulle vara att konkret kartlägga de lagar, regler och förordningar som jordbruket i dag måste följa, och identifiera vilka som kan förenklas på kort sikt. Ett sådant initiativ skulle ge ett tydligt faktaunderlag för fortsatt arbete med att förbättra lantbrukets villkor.

Jomala, den 20 maj 2025

Ålands producentförbund

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTIONEN

ÅPF lyfter i sin motion behovet av att se över och förenkla regelverket som styr jordbruks- och växthusverksamheten. Den nuvarande regeringen har i sitt program slagit fast målsättningen att minska byråkratin inom dessa sektorer.

Inför beredningen av den nuvarande programperioden tillsatte jord- och skogsbruksministeriet en särskild arbetsgrupp, som presenterade en omfattande lista över områden där förenklingar kunde göras. Flera av dessa förslag beaktades i utformningen av Finlands nuvarande nationella CAP-plan.

SLC anser att en liknande utredning bör göras även inför nästa programperiod. Den bör tjäna som grund för den kommande nationella CAP-planen, så att konkreta förenklingar kan införas på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt.

Centralstyrelsen föreslår för kongressen att:

• SLC framför till jord- och skogsbruksministeriet att en kartläggning bör göras av vilka lagar, förordningar och regler som kan förenklas, och att dessa förenklingsåtgärder bör verkställas så snabbt som möjligt.

8. KOSTNADER FÖR STORA DIKNINGSPROJEKT

Österbottens svenska producentförbund r.f. (ÖSP) vill lyfta fram problemen med fördelningen av kostnaderna för stora dikningsprojekt.

Torrläggning har varit en grundförutsättning för att skapa goda förutsättningar för bedrivande av jordbruk och det finns ett väldigt stort antal dikningssammanslutningar i vårt land. Torrläggningen har genom åren också uppmuntrats och understötts med offentliga medel, samtidigt som underhållsansvaret har lagts på dikningssammanslutningarna. Medlemmar i en dikessammanslutning är alla fastighetsägare som får nytta av dikningen. Behovet av grundtorrläggning och underhållsprojekt kommer sannolikt att öka i framtiden då klimatförändringen leder till ändringar i nederbördsmonstren och risken för översvämningar ökar.

Många jordbrukare upplever redan idag att kostnaderna för stora grundförbättringsprojekt belastar jordbruksfastigheter oproportionerligt stort. Samhällsnyttan av grundförbättringsprojekten är stor men utgångspunkten i kostnadsfördelningen baserar sig på jordbrukets behov fastän den samhälleliga nyttan är lika stor eller i vissa fall ännu större och sannolikt ökar den samhälleliga nyttan ytterligare i framtiden.

ÖSP vill att SLC arbetar för att staten tar en större roll då det gäller finansieringen av dikningsprojekt med stor samhällelig nytta som till exempel grundförbättringsprojekt.

SLC bör också arbeta för en rättvisare fördelning av kostnaderna mellan alla nyttotagare så att inte en oskäligt stor andel av kostnaderna läggs på jordbruksfastigheterna. Nyttan för skogsfastigheter, bebyggda fastigheter och samhällets infrastruktur bör beaktas i ännu högre grad än nu.

Vasa 23.5.2025

Tomas Långgård, ordförande

Susanne West, verksamhetsledare

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTIONEN

Enligt vattenlagen (kapitel 5, 19 §) ska kostnader för samfällad dikning i regel fördelas mellan nyttotagarna i proportion till den nytta de får.

Om inte annat överenskommits tillämpas i praktiken ofta den s.k. "kaksijyvä-menetelmä", som beaktar både markens klassificering och graden av torrläggning. Den verkliga nyttan är dock svår att mäta exakt, eftersom den påverkas av faktorer som topografi, avstånd och markanvändning.

I och med att den statliga finansieringen för dikningsprojekt har minskat, har behovet av en rättvis kostnadsfördelning blivit ännu mer angelägen.

Centralstyrelsen föreslår för kongressen att:

• *SLC arbetar för att den statliga finansieringen av större dikningsprojekt ökar.*

• *SLC arbetar för en rättvisare kostnadsfördelning mellan samtliga nyttotagare, så att jordbruksfastigheterna inte oskäligt belastas.*

9. PLACERINGSORT FÖR DE SVENSKSPRÅKIGA AGROLOG- OCH SKOGSBRUKSINGENJÖRSUTBILDNINGARNA

Österbottens svenska producentförbund r.f. (ÖSP) har länge känt en oro för den svenskspråkiga agrologutbildningens framtid. Då agrologutbildningen i början av 2000-talet flyttade från Åbo till Ekenäs väckte detta kritik i Österbotten. En stor del av farhågorna har besannats då utbildningen lockar allt färre sökanden och detta gäller i synnerhet för studerande från Österbotten där många i stället söker sig till finskspråkiga alternativ. Antalet utexaminerade de senaste åren har varit på en oroväckande låg nivå och ÖSP anser att något måste göras.

Producentförbundet välkomnar därför den utredning om agrolog- och skogsbruksingenjörsutbildningarnas placeringssort som görs av Kaj Suomela på uppdrag av Yrkeshögskolan Novias styrelse. För att säkra framtiden för landets enda svenskspråkiga yrkeshögskoleutbildningar inom skog och lantbruk så måste något göras nu och placeringssorten är avgörande för att attrahera flera studerande.

Eftersom frågan om agrolog- och skogsbruksingenjörsutbildningarnas placeringssort nu på allvar diskuteras så vill ÖSP lyfta fram Vasa som placeringssort för utbildningarna.

Österbotten utgör ett viktigt rekryteringsområde för framtida studerande inom skog och lantbruk, här finns en stor jord- och skogsbrukssektor och många som på heltid är verksamma med jord- och skogsbruk. Yrkehögskolan Novia är verksam i Vasa och närheten till Yrkesakademin med utbildningar både inom lantbruk och skog på andra stadiet kan skapa goda synergier för en stark utbildningshelhet inom naturbruk. ÖSP anser därför att det som bäst tryggar framtiden för utbildningarna är om de placeras i Vasa.

ÖSP önskar att SLC stöder Vasa som placeringssort för agrolog- och skogsbruksutbildningen och arbetar för att utbildningarna flyttas till Vasa.

Vasa 23.5.2025

Tomas Långgård, ordförande

Susanne West, verksamhetsledare

CENTRALSTYRELSENS SVAR PÅ MOTION 3 OCH 9

ÖSP och Kimitoöns lokalavdelning uttrycker i sina motioner oro över framtiden för den finlandssvenska utbildningen till agrolog och skogsbruksingenjör. Enligt Utbildningsstyrelsens prognoser finns ett tydligt underskott på personer med denna examen, vilket gör behovet av hållbara lösningar akut.

SLC har under en lång tid påtalat de utmaningar som utbildningarna står inför, inte minst på grund av lågt elevunderlag. För att stärka undervisningen inom husdjurssektorn har SLC, tillsammans med andra aktörer, finansierat en lektorstjänst i husdjurslära.

Därtill har SLC aktivt uppmuntrat personer – särskilt i Österbotten – att delta i den flerformsutbildning som erbjuds i regionen. Denna utbildningsform har fått god respons från studerande och visar på ett uppdämt behov av möjligheten att avlägga examen på svenska.

För närvarande pågår en utredning under ledning av Kaj Suomela, där alternativa placeringsorter för utbildningarna kartläggs. SLC har länge framhållit att den nuvarande placeringsorten har utmaningar vad gäller tillgänglighet, samarbete med näringen och studentrekrytering.

Centralstyrelsen föreslår för kongressen att:

- *SLC deltar aktivt i det program som yrkeshögskolan Novia presenterat för att stärka utbildningarnas kvalitet och återskapa förtroendet bland studerande.*

- *SLC har framfört motionsställarnas önskemål att Vasa ska ingå som ett alternativ i Suomelas pågående utredning om lämplig placeringsort för utbildningarna.*

1. STÄRKANDE AV MARKÄGARENS POSITION VID DRAGNINGAR AV LINJEGATOR (ÖSP)

Kongressen beslöt att:

- SLC aktivt bör jobba för att stärka markägarens position redan i planeringsprocessen.
- SLC verkar för att samarbete kring linjegatorna mellan olika aktörer främjas.
- SLC verkar för att nedgrävning av linjedragningarna borde prioriteras framom luftledningarna.
- SLC verkar för att en myndighet ska ha ansvaret för planeringen och bevilja tillstånd för ellinjedragningar.
- SLC verkar för att markägarnas ställning vid dragning av nya linjegator stärks bland annat genom inlösningslagen.
- SLC verkar för att i alla inlösningsituationer ska grundlagens krav på full ersättning uppfyllas så att ersättningsbeloppet utgår från fullt marknadsvärde förhöjt med 25 procent.
- SLC arbetar för att när det gäller matarlinjerna bör man införa årliga arrenden

MOTIONSUPPFÖLJNING:

Inlösningslagen har gått vidare till behandling i riksdagen. SLC har framfört de punkter som berör ersättningsgrunder och belopp. SLC har även belyst problematiken kring ersättningsgrunder för linjegator och föreslår att lagen ändras så att ett eldistributionsbolag kan åläggas att betala årlig ersättning som inlösningsersättning även när inget tidsbegränsat inlösenfall föreligger.

Avtalet kan då fastställas i en inlösningsförhandling, vilket skulle minska skillnaden mellan ersättning inom vindkraftsområden och matarledningar utanför.

2. MINDRE BYRÅKRATI FÖR SKYDDSJAKT AV FRIDLYSTA FÅGLAR (ÖSP)

Kongressen beslöt att:

- SLC ska verka för att göra ansökningsförfarandet kring skyddsjakt på fridlysta fåglar enklare.
- SLC kommer att påtala att subsidiaritetsprincipen bör följas gällande beviljande av jakttillstånd och andra åtgärder för att minska skador från fridlysta fåglar, med överförande från Västra Finlands miljöcentral till regionala myndigheter.

MOTIONSUPPFÖLJNING:

I februari 2023 trädde lagen om förebyggande och ersättning av skador orsakade av fridlysta djur (15/2022) i kraft, vilket underlättar både förebyggande arbete och ansökan om ersättning. SLC lämnade i mars 2022 ett utlåtande där digitalisering av ansökningsprocessen, möjlighet till skyddsjakt i hårt drabbade områden samt anpassning av ersättningsnivåer efter spannmålspriser och produktionskostnader betonades. SLC betonade även att förebyggande åtgärder skall kunna ersättas och att myndigheterna har ett tydligt ansvar att ge klara och lättillgängliga anvisningar till den sökande.

Från mars 2023 kan ersättning ansökas om digitalt via Oma riista, och utbetalningarna har snabbats upp med fasta ansökningstider.

Tillståndsproccessen för skyddsjakt är dock fortfarande centraliserad till Egentliga Finlands NTM-central för att säkerställa enhetlig rättstillämpning, undvika brott mot EU:s fågeldirektiv, möta kravet på hög specialisering i bedömningarna samt motverka regionalt varierande praxis. SLC fortsätter arbetet för tydligare regional tillämpning av subsidiaritetsprincipen och bättre lokal kännedom i tillståndsbesluten.

3. RÄTTVIS FÖRDELNING AV LANDSBYGDSFINANSIERING (SLC NYLAND)

Kongressen beslöt att:

- *SLC kommer att framhålla behovet av rättvis anslagsfördelning och bibehållen nivå i den politiska processen kring Finlands CAP-plan.*
- *SLC deltar i uppföljningskommittén som Jord- och skogsbruksministeriet tillsätter för att följa CAP-planens anslagsanvändning.*

MOTIONSUPPFÖLJNING:

SLC är medlem i övervakningskommittén för Finlands CAP-program. Efter två år av den nuvarande programperioden pågår en granskning av hur anslagen fördelats och behov av omallokering.

Regeringen beslutade vid regeringsbildningen att besparingar inom Jord- och skogsbruksministeriets område riktas mot landsbygdsåtgärder, medan jordbruksstöden behålls på den nivå som godkändes av EU-kommissionen hösten 2022.

4. BÄTTRE OCH ÖPPNARE KOMMUNIKATION TILL MEDLEMMA (SLC RASEBORG, SJUNDEÅ LBF, TENALA BROMARV LBF)

Kongressen beslöt att:

- *Redaktionen för Landsbygdens Folk ska återge styrelseärenden som har ett nyhetsvärde i medlemstidningen.*
- *Lokalaudelningar, förbunden och skogsvårdsföreningarna uppmanas bjuda in styrelsemedlemmar till diskussionstillfällen.*
- *Medlemmar uppmanas prenumerera på SLC:s nyhetsbrev.*

MOTIONSUPPFÖLJNING:

Kommunikation är en grundläggande del av SLC:s verksamhet och avgörande för att lyckas med uppdraget att bevaka och främja medlemmarnas och lantbrukets intressen. Medlemstidningen Landsbygdens Folk, som utkommer med 45 nummer i året, rapporterar fortgående om aktuella frågor om organisationens och ledningens intressebevakning.

Sedan senaste kongress år 2022 har SLC:s styrelse överlag gjort betydande satsningar på kommunikationen i organisationen bland annat genom en förstärkning av kommunikationsteamets personresurser. Tack vare denna satsning utkommer SLC:s nyhetsbrev mer regelbundet varje månad, och sedan början av året skickas nyhetsbrevet till alla producentförbundsmedlemmar. Centralkansliet har även kunnat införa ett veckoinfobrev till förtroendevalda och även i sociala medier har SLC fokuserat mera på att lyfta fram åtgärder och resultat inom intressebevakningen.

SLC:s organisation har en nätverksaktig struktur och kommunikationen sker både mellan olika organisationsnivåer – centralförbund, producentförbund och lokalavdelningar samt skogsvårdsföreningar – och mellan individer såsom medarbetare, förtroendevalda och medlemmar. Kommunikationen i en organisation är i ständig utveckling och genom att hålla en låg tröskel att ta kontakt med förtroendevalda och sakkunniga bjuder centralförbundet in medlemmar till öppen kommunikation.

I samband med det pågående utvecklingsprogrammet ses även SLC:s kommunikationsstrategi över och det finns flera förslag i den framlagda handlingsplanen som anknyter till intressebevakning och kommunikation.

5. SLC BÖR HA EN JURIST (SLC RASEBORG, SJUNDEÅ LBF, TENALA BROMARV LBF)

Kongressen beslöt att:

- *Motionen är besvarad med styrelsens utredning.*

MOTIONSUPPFÖLJNING:

SLC har hänvisat medlemmar med juridiska frågor till Arvlex och anlitat dem för större juridiska uppdrag, bland annat ersättning i telemastärende, återbäring på fastighetsskatt för produktionsbyggnader samt energiskatteåterbetalningar inom trädgårdssektorn.

6. PROAKTIVT KOMMUNIKATION

Kongressen beslöt att:

- *Kommunikationsstrategin "SLC: Riktlinjer för vår kommunikation" uppdateras.*
- *Centralkansliet utvecklar kommunikationen proaktivt.*
- *Kommunikations- och medieträning fortsätter att erbjudas regelbundet.*
- *Förtroendevalda uppmannas delta aktivt i lokal och nationell debatt*

MOTIONSUPPFÖLJNING:

Sedan kongressen 2022 har SLC:s styrelse gjort omfattande satsningar på proaktiv och extern kommunikation. Genom podden Framtidsodlarna (40 avsnitt med över 31 600 nedladdningar) har SLC ökat intresset för jord- och skogsbrukets samt växthusnäringens frågor. FAQ-sektioner på slc.fi och tydliga PM har bistått förtroendevalda med bakgrundsinformation och argumentation.

I nära samarbete med MTK har SLC medverkat i framtagandet av gemensamma jordbruks- och vattenprogram, såväl som jordbrukets klimatvägkarta och färdplan för naturens mångfald, vilka ofta refereras i den offentliga debatten och av politiska beslutsfattare. För att stärka medievanan hos förtroendevalda och tjänstemän har digitala medieträningar genomförts under 2023, och ytterligare utbildningsinsatser är inplanerade till hösten 2025.

För att nå barn och unga som framtidens konsument har SLC tagit fram material i samarbete med partners: Matskolan, Kocka Inhemskt-konceptet, ett svenskt pysselhäfte, nya affischer om matens och skogsprodukternas väg från jord till bord samt deltagande i mobilspelet Taskumetsä.

Kommunikationsstrategin revideras inom det pågående utvecklingsprogrammet, där bland annat handlingsplanens punkt 2.3 föreslår konkreta åtgärder för ökat deltagande i samhällsdebatten och en tydligare roll som näringens språkrör.

7. SLC – EN INTRESSANT OCH BETYDELSEFULL ORGANISATION FÖR MEDLEMMAR, FÖRTROENDEVALDA OCH TJÄNSTEMÄN (SLC ÅBOLAND)

Kongressen beslöt att:

• SLC Åbolands motionsyrkanden kommer att beaktas i det handlingsprogram som görs upp på basen av den strategi som kongressen behandlar. Handlingsprogrammet, som revideras på basen av strategin, innehåller mer konkreta åtgärder hur strategin ska verkställas på alla nivåer inom organisationen. Detta handlingsprogram godkänns av SLC:s fullmäktige.

MOTIONSUPPFÖLJNING:

Strategin antogs hösten 2022, och hösten 2023 gick fullmäktige igenom teman för handlingsprogrammet.

En förändringsarbetsgrupp tillsattes hösten 2024 för att se över resursanvändning och utarbetade ett förslag till handlingsplan för hela organisationens utvecklingsprogram. Handlingsplanen har sänts på remiss till medlemsorganisationerna, som ombetts kommentera planen fram till den 30 september 2025.

8. HJORTDJURSSKADOR INOM LANTBRUKET OCH ERSÄTTNING (BORGÅ LOKALAVDELNING)

Kongressen beslöt att:

- Förluster för fel trädslag på fel växtplats på grund av viltskador utreds.*
- Indirekta och dolda skador beaktas vid målsättning för hjortdjursjakt och roudjursstammar.*
- Minska hjort- och älgstammar så skador hålls på acceptabel nivå.*
- Utredda hur hjortdjursskador påverkar åkermark och växtföljd*

MOTIONSUPPFÖLJNING:

Trots att ingen separat utredning ännu genomförts har SLC bidragit till initiativ hos Naturre-sursinstitutet LUKE. Enligt Riksskogstaxeringen (VMI 13) finns cirka 145 000 hektar granskog på torra moar, varav 40 % utgör plantskogar. LUKE planerar nu forskning kring granens uppväxt på magra beståndsorter med fokus på skötselmetoder för att minska viltskador, och SLC har vid ett samrådstillfälle understrukt hur viktigt detta är med tanke på hjortdju-rens påverkan. Forskningsprojektet bedöms kunna starta så snart finansieringen är säkrad.

För att fånga indirekta och dolda skador genomförde SLC en enkät i samarbete med MTK, där medlemmarnas erfarenheter och synpunkter på hjortdjursstammar kartlades. Resul-taten användes som underlag för beslut om jaktmålsättningar för både hjort- och rovdjurs-stammar, och SLC fortsätter att arbeta för att markägarnas perspektiv ska väga tyngre i dessa processer.

SLC driver också frågan om att älg- och hjortstammarna ska hållas på nivåer som säker-ställer acceptabla skadenivåer för markägarna. Regionalt har markägarrepresentanter informerats om beslutsunderlaget för stamförvaltningen, och SLC påtalar vikten av att be-viljade jaktlicenser utnyttjas fullt ut.

Slutligen är det angeläget att utreda hjortdjursskadornas effekter på åkermark och växt-följd. Även om LUKE aviserat undersökningar kring vitsvanshjortens påverkan, har inga slut-giltiga publikationer presenterats. SLC följer utvecklingen noga och kommer att verka för att resultaten sprids till berörda markägare och beslutsfattare.

Allmän förbunds kongress § 18

Till stöd för centralstyrelsen och förbundsfullmäktige vid handhavandet av centralförbundets angelägenheter samt för att ge möjlighet åt landskapsförbunden, skogsvårdsföreningarna och lokalavdelningarna att ta del i viktigare ärendens handläggning, skall vart tredje år sammankallas allmän förbunds kongress, om inte centralstyrelsen enhälligt anslutar sig till beslutet. Den allmänna förbunds kongressen fastställer de allmänna riktlinjerna och principerna för förbundets verksamhet fram till följande förbunds kongress och fungerar i övrigt som rådgivande organ. Landskapsförbunden och skogsvårdsföreningarna utser för ett kalenderår i sänder representanter till allmän förbunds kongress. Österbottens svenska producentförbund r.f. har rätt att utse 57 representanter, SLC Nyland r.f. har rätt att utse 29 representanter, Åbolands svenska lantbruksproducentförbund r.f. har rätt att utse 13 representanter och Ålands producentförbund r.f. har rätt att utse 14 representanter till den allmänna förbunds kongressen. Landskapsförbunden skall ge varje lokalavdelning möjlighet att utse åtminstone en representant till förbunds kongressen.

Skogsvårdsföreningarna som är medlemmar i centralförbundet har rätt att utse sammanlagt 30 representanter till förbunds kongressen. Varje skogsvårdsförening har rätt att utse åtminstone en representant till förbunds kongressen.

Kallelse till kongressen sker genom centralstyrelsens försorg minst fyrtio (40) dagar i förväg till landskapsförbunden, skogsvårdsföreningarna och de stödjande medlemmarna. Motionsrätt till kongressen tillkommer landskapsförbund, skogsvårdsförening, lokalavdelning och stödjande medlem. Motion bör tillställas centralstyrelsen senast trettio (30) dagar före kongressen. Förslag till diskussionsfrågor vid kongressen kan dessutom göras av centralstyrelsen.

Centralstyrelsen åligger att bereda och göra förslag i ärenden, som skall behandlas vid förbunds kongressen. Centralstyrelsen kan vid allmän förbunds kongress även framlägg ärenden av brådskande natur, som inte upptagits på föredragningslistan.

Handlingar rörande allmän förbunds kongress tillställs kongressrepresentanterna minst 10 dagar före kongressen. Representant erhåller arvode, reseersättning och dagtraktamente av den organisation man är ombud för.

Allmän förbunds kongress öppnas av centralstyrelsens ordförande och leds av den, som kongressen därefter utser till ordförande. Röst rätt utövas personligen och varje representant har en röst. Vid lika röstetal avgör ordförandens röst.

Vid kongressen ges en översikt över förbundets verksamhet sedan föregående kongress. Kongressen avger förslag och framställningar till centralstyrelsen.

Medlem i lokalavdelning och personmedlem i skogsvårdsförening har yttranderätt vid kongressens förhandlingar. Kongressen kan besluta att förhandlingarna helt eller delvis skall äga rum inom lyckta dörrar.

LANTBRUKET I ÖSTERBOTTEN

Jordbruket i Österbotten

Primärnäringsarna spelar en förhållandevis stor roll inom det österbottniska näringslivet. År 2022 fanns 4,6 % av arbetsplatserna i Österbotten inom primärnäringsarna, medan motsvarande siffra för hela landet var 2,5 %.

År 2024 fanns det totalt **2 386** gårdar i Österbotten. Av dessa var **261 ekologiska gårdar**, vilket motsvarar cirka **11 %** av alla gårdar i landskapet. Djurgårdarna utgör en viktig del av jordbruket, **606 gårdar** hade djurhållning i fjöl. Eftersom Österbotten har en betydande boskapsuppfödning används en stor del av den totala arealen för vall och foder.

Husdjursgårdar i Österbotten 2024:

- 386 nötkreatursgårdar
- 185 mjölkgårdar (räknas även in bland nötkreatur)
- 92 svingårdar
- 55 fårgårdar
- 25 gårdar med fjäderfä

Särskilt produktionen av svinkött är nationellt sett betydande. Nästan hälften av landskapets mjölk- och nötköttsproduktion sker i kommunerna Pedersöre och Kronoby medan två tredjedelar av svinköttsproduktionen sker i Nykarleby och Vörå. Djurgårdarna har blivit större men färre till antalet, vilket är en trend som fortsätter.

Växtodling

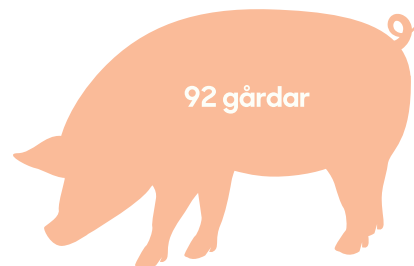
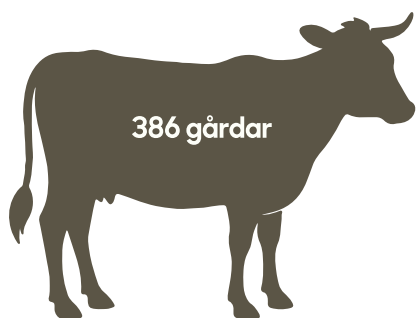
Österbottens odlingsareal uppgick år 2024 till cirka **125 000 hektar**.

De fem mest odlade växterna var:

- Fodervall
- Foderkorn
- Havre
- Vårvete
- Naturvårdsvall

Även **potatis** är en stor primärnärings i Österbotten och ca 25 % av den matpotatis som säljs i Finland odlas i Kristinestad.

Djurgårdar i Österbotten 2024



Växthusnäringen

I Österbotten finns en total växthusareal på **120 hektar** och **139 företag** verksamma inom sektorn. Växthusproduktionen är geografiskt främst koncentrerad i de södra delarna av Österbotten, **98 %** av växthusarealen finns söder om Vasa.

Växthusproduktion 2024:

- **Gurka:** 31,3 miljoner kg (**58 %** av landets totalproduktion)
- **Tomat:** 19,2 miljoner kg (**47 %** av landets totalproduktion)
- **Specialtomater:** 5,3 miljoner kg (**53 %** av landets totalproduktion)

Skogsmarken ägs till största delen (86 %) av privatpersoner, beskattningssammanslutningar och dödsbon. Senaste Riksskogstaxering (RST12 utförd 2014–2020) visar att tillväxten i landskapets skogar ökat till 3,4 miljoner m³/år vilket är en ökning med cirka 10 % jämfört med senaste RST11.

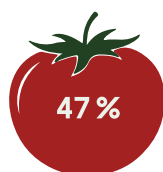
Den årliga avgången under åren 2015–2018 var i medeltal 2,4 miljoner m³. Virkesförrådet på skogs- och tvinmark uppgår till 69 miljoner m³. Inom landskapet Österbotten finns **2,6 %** av Finlands totala skogsmarksareal och **2,8 %** av volymen på landets totala virkesförråd. Digital skogsdata visar att det finns ett stort behov av åtgärder av ungskogsvård och att uttaget av energived fortfarande kan ökas.

Österbottens skogsbruk

Arealen skogsbruksmark i Österbotten omfattar **568 000 hektar** vilket utgör **73 %** av den totala markarealen. I arealen skogsbruksmark har även inräknats skyddsområden. Den produktiva skogsmarksarealen omfattar **516 000 ha**, resten är tvinmark eller utanför virkesproduktion.

Källor: Österbottens landskapsplan 2050 och kommunernas landsbygdsförvaltningar.

Andel av Finlands totala växthusproduktion som odlas i Österbotten



SLC:S FÖRBUNDS KONGRESS 2025

24–25 JUNI I ÖSTERBOTTEN

Läs mer på slc.fi/kongress2025

